

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ : ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' ΕΤΟΣ 22^{ον} | ΑΘΗΝΑΙ | -15 ΜΑΡΤΙΟΥ 1908 | ΑΡΙΘΜΟΣ 943

Η ΠΡΟΟΔΟΣ

ΞΙΣ ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ γραμμένο ὄχι μὲ χέρι, ἀλλὰ μὲ γραφομηχανήν, καὶ δι' αὐτὸ τακτικόν, καθαρὸν, εὐανάγνωστον, μοῦ ἦλθεν ἡ εὐχάριστος εἰδησις τῆς συστάσεως ἑνὸς σωματείου γυναικείου, τὸ ὁποῖον φέρει τὸν ὄραϊον τίτλον «Πρόοδος».

Ἐννοεῖται ὅτι δὲν πρόκειται διὰ νοσοκομείον, οὔτε γηροκομείον, οὔτε τίποτε σχετικὸν μὲ τὰς ἀηδεῖς ἀθλιότητος τῆς ζωῆς. Ἡ πόλις μας ἔχει τόσην πληθώραν ἀπὸ ὅλα αὐτὰ τὰ εἰς εἰα τελειόοντα φιλανθρωπικά, ὥστε ἔρχονται στιγμαί, ποῦ ἀμφιβάλλει κανεὶς ἂν μὲν ἡ εἰς τὴν Ἑλλάδα θέσις, καὶ διὰ ἀρτίους καὶ ὑγιεῖς ἀνθρώπους. Καὶ ἀκόμη χειρότερα, ἔρχεται ἡ σκέψις ὅτι τὸ ὄραϊον μας κλίμα καὶ ὁ γαλανὸς μας οὐρανὸς καὶ τὰ βουνά μας τὰ γραφικώτατα, ἀντὶ νὰ συντελοῦν εἰς τὴν ἀκμὴν καὶ δύναμιν τῆς φυλῆς, τὴν παραλύουν καὶ τὴν ἐξαντλοῦν καὶ τὴν φέρουν πρὸς τὸν θάνατον.

Εὐτυχῶς ὅτι τὸ σωματεῖον τῶν Κυριῶν μὲ τὸν τίτλον «Πρόοδος» ἔγεινε διὰ τοὺς ὑγιεῖς ἀνθρώπους, καὶ εἶναι ἀπὸ ἐκεῖνα, τὰ ὑποία ἀκριβῶς προβλέπουν, προλαμβάνουν, ἐμποδίζουσι τὴν ἀθλιότητα καὶ τὴν πείναν καὶ τὴν κακὴν ζωὴν, τόσας θύρας ἀνοικτάς ἀπὸ τὰς ὁποίας εἰσέρχεται ἡ ἀσθένεια καὶ ἡ ἐξάντλησις.

Ἡ «Πρόοδος» ἔγεινεν ἀπὸ γυναικας καὶ διὰ προστασίαν γυναικῶν. Ἡ φράσις εἰμπορεῖ νὰ ληφθῇ καὶ ὑπὸ χαρακτῆρα γενικώτερον, ἂν θε-

λήση κανεὶς νὰ ἐξετάσῃ τὴν θέσιν τῆς Ἑλληνίδος εἰς τὴν προοδευτικὴν πορείαν τοῦ τόπου μας. Ὅπωςδήποτε εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν ἡ «Πρόοδος» εἶναι ἀποκλειστικῶς γυναικεία καὶ εἶναι ἀληθινὴ πρόοδος, ἀφοῦ ἔχει ὡς πρόγραμμα τὴν βιοποριστικὴν ἐργασίαν ὄχι πλέον εἰς τὰς γνωστὰς ἀπόρους γυναικείας τάξεις, ὅπου ἡ ἐργασία ὑπῆρξε, εἶναι, καὶ θὰ εἶναι ὑποχρεωτική, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλας ἀνωτέρας.

Καὶ εἶναι πλῆθος γυναικες ὡς χθὲς πλούσιαι, δοξασμέναι καὶ χαϊδευμέναι, αἱ ὁποῖαι ἀπὸ μίαν τῆς τύχης ἀναποδίαν μένουσι χωρὶς πόρους ζωῆς καὶ χωρὶς μέσα ὑπάρξεως ἔξαφνα ἀπὸ τῆς μιᾶς στιγμῆς ὡς τὴν ἄλλην. Καὶ ἵπάρχουν ἄλλαι, αἱ ὁποῖαι ἐξοῦσαν μὲ ἄνεσιν μὲ τὸν μισθὸν τοῦ ὑπαλλήλου ἢ ἀξιωματικοῦ συζύγου καὶ ἔξαφνα ὁ θάνατος τὰς ἀφήκεν ἐρήμους ἀπὸ χαρὰν καὶ δυστυχεῖς, χωρὶς συχνὰ τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα διὰ τὴν ζωὴν. Καὶ ἵπάρχουν ἄλλαι ἀκόμη, αἱ ὁποῖαι βλέπουν τὰ παιδιὰ τῶν νὰ στεροῦνται καὶ δὲν ἔχουν νὰ τοὺς ἀγοράσουν φόρεμα καὶ νὰ πληρώσουν τὰ δίδακτρα τοῦ σχολείου, εἴτε διότι ὅσα κερδίζει ὁ σύζυγος δὲν ἀρκοῦν, εἴτε διότι εἶνε δύστροπος καὶ φιλάργυρος ἢ σπαταλᾷ εἰς χαρτὰ καὶ παραλυσίας κάθε εἶδους τὰ χρήματα, τὰ ὁποῖα στερεῖ ἀπὸ τοὺς ἰδικούς του καὶ ἀπὸ τὸ σπίτι του.

Αἱ δυστυχῖαι ποῦ μαστίζουσι μυστικά, μυστικά, καὶ δηλητηριάξουν τὴν ζωὴν οἰκογενειῶν

όλοκλήρων είναι τόσοι πολλοί, ώστε όσας και αν αναφέρη κανείς να μην είναι ποτέ αρκετά δια να δώση πλήρη την εικόνα της απογοητεύσεως και του πόνου, εις τον όποιον είναι καταδικασμένοι χωρίς ελπίδα τόσοι γυναίκες.

Λοιπόν ή «Πρόδος» ανοίγει εις αυτάς μίαν μεγάλην θύραν προς την ελπίδα, και άπλώνει εμπρός των μίαν γέφυραν που οδηγεί εις το φώς της εργασίας. Βέβαια αί περισσότεραι από τας κυρίας αυτάς δεν εμπορούν να ζητήσουν όπου και όπως τύχη εργασίαν, αφού μάλιστα συστηματικώς δεν έμαθαν καμμίαν τέχνην και δεν προετοιμάσθησαν δια τον βιοπαλαιστικόν άγώνα της ζωής. Έκτος τούτου ή προληψις, ή φρικτή αυτή τύραννος, τους κρατεί τα χέρια δεμένα, αφού δυστυχώς ο τόπος μας είναι ακόμη τόσοσ όπισω, ώστε την μιν εργασίαν να καταδικάζη και να θεωρή έξευτελιστικήν, την ελαφράν όμως και υποπτου ζώην να παραδέχεται και υποθάλπει και τιμά.

Και εις την ζώην αυτήν εξέπεσαν πολλοί και εκατρακύλισαν προς την διαφθοράν χωρίς να το πολυκαταλάβουν, ακριβώς διότι ή δυστυχία τας έσπρωξε και ή κοινωνία τας ενεθάρρυνε. "Ω! τα σπίτια εκείνα, τα όποια ή Άστυνομία αδιάφορος βλέπει να αυξάνουν και να πολλαπλασιάζονται εις τας ώραιότερας συνοικίας των Άθηνών, εις τί άλλο άρα γε οφείλουν την άκμήν και την άνθησιν και την τεραστίαν διάδοσίν των αν όχι εις την άεργίαν της καλομαθημένης γυναίκος; "Ω! αί γυναίκες αυταί με τους άγνωστους προμηθείς της πολυτελούς ζωής, αί όποιαι σύρουν εις τον βόρβορον όνόματα έντιμα και μεγάλα, πως θα είχαν μείνει καλά και σεμναί, εάν ή «Πρόδος» είχε συσταθή ένωρίτερα και ή εργασία άνοιγεν εμπρός εις την άπελπισίαν των άσυλον και καταφύγιον.

Και ναί μιν είχε γείνει και εις το παρελθον κάποια απόπειρα και αρχή τοιαύτης υπέρ της εργαζομένης μυστικά γυναικός ενεργείας και είχαν ιδρυθή σωματείον και κατώστημα κυριών, εις το όποιον έπωλούντο έργα, κεντήματα και κομψοτεχνήματα κατασκευασμένα από χέρια άρχοντικά και καλομαθημένα, αλλά δυστυχώς το πράγμα έναυάγησε. Η πελατεία έλλειψε και τα έξοδα ένοικίου και υπαλλήλου δεν έκαλύπτοντο από τας μικράς του έργου εϊπράξεις.

Σήμερον ή κ. Άννα Παπαδοπούλου, ή γνωστή καλλιτέχνης ώραιών έργων, ή γνωστή φιλόανθρωπος, μία πρωτογάρτρια του άγώνος υπέρ του καλού είχε το θάρρος να συστήση νέον σωματείον και την έμπνευσιν να αποφύγη κάθε δαπάνην. Εις το επί της οδού Σταδίου γνωστό-

τατον άνθοπωλείον Τσούτσου εκτίθενται εις πωλησιν τα έργα άγνωστων κυριών, αποστειλλόμενα προς την κυρίαν Άνναν Παπαδοπούλου, οδός Πινδάρου αριθ. 12, ή όποια μένει εις την οικίαν της καθ' εκάστην από τας 8—10 π. μ, και αποφασίζει περι του καταλλήλου ή μη των αποστειλλομένων και όρίζει τας τιμάς αυτών μετά των ένδιαφερομένων κυριών.

Τώρα μένει εις τας έντυχείς και οικονομικώς ανεξαρτήτους γυναίκας να υποστηρίξουν το ώραιον και φιλόανθρωπον έργον. Όταν τρέχουν εις τα έμπορικά δια κάθε αγοράν των, άς ρίπτουν και ένα βλέμμα εις το άνθοπωλείον Τσούτσου. Και άς μη λησμονούν ότι ένα κέντημα, ή μία εικόν, ή ένα οϊονδήποτε κομψοτέχνημα αγοραζόμενον εκεί, είναι ή ανακούφισις και ή παρηγορία και το ψωμί ίσως μιάς κυρίας ως αυταί, ίσως μιάς φίλης και συμμαθητριάς των, την όποιαν έχουν καθήκον και υποχρέωσιν να συνδράμουν εις τον έντιμον άγώνα της υπάρξεως.

K. PAPPEN

ΣΙΓΑ

(κατά το άγγλικόν)

—Σιγά, κοπέλι μου σιγά!
Πού τρέχεις έτσι; Στάσον
κανείς δά δε σε κνηγή
κι' έχεις καιρό μπροσ' ά σου.

—Πηγαίνω, μπάρμπα, στο γιατρό
την κοιλία μου να γιάνη,
Μου κρύωσε μεσ' στο λουτρό
και τρέμω μιν πεθάνει

—Βάλ' της έφθός σου απισμιό
στο στήθος και στο πλάι.
Βάλ' της φανέλα στο λαιμό,
και προσοχή μη γράει.

—Της έκανα ή πικρή πολλή,
μα να! τα ίδια χάλια...
"Αχ τι ήθελα και στα καλά
της εδινα στραγάλια;

—Μά αν ο γιατρός δεν είναι εκεί;
ή γάρθει δεν θελήσει;
ή πληρωμή σημαντική
στο χέρι σου ζητήσει;

—Κι' ά λείπει τί; Τον καρτερώ.
Λεφτά; Και τι με νιάζει;
Για αυτά την κοιλία του θαρρώ,
κανείς δεν θυσιάζει

(Από τα τραγούδια του κ. Α. Πάλλη Ταμπου-
ράς και Κόπανος.)

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

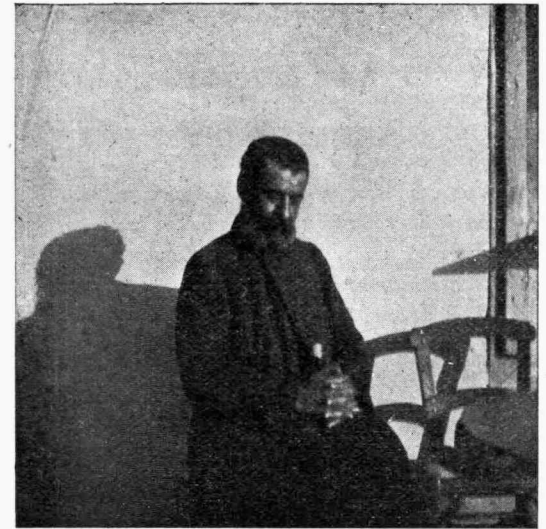
ΠΟΙΟΣ τον είδε ποτέ τον άνθρωπον αυτόν, του όποίου το όνομα και το έργον έγέμισε μίαν εβδομάδα τόσοσ στήλας έφημερίδων. Θα έπίστευε κανένας ότι απέθανεν έξαφνα εις κανένα έρημοκλησάκι, από εκείνα εις τα όποια τόσοσ αγαπούσε να ψάλη τον όρθρον και τας όλονυκτίας και οί σύγχρονοί του, έννοήσαντες με τον θάνατόν του τί έχασεν ή Έλλάς, έσπευσαν να τον έγκομιάσουν και να ζωντανέψουν το έργον του.

Έντυχώς ο Παπαδιαμάντης ζή και ή Έλλάς δεν έχασε πρόωρα και άκαιρα και άχάριστα μίαν από τας καλλιτέρας δόξας της. Και όχι μόνον ζή, αλλά την περασμένην Πέμπτην παρέστημεν εις μίαν αληθινήν αποθέωσίν του. Συμβαίνει με την εικοσιπενταετηρίδα του Παπαδιαμάντη ό,τι περίπου είχε συμβή με την όγδοη-κονταετηρίδα του Ούγκω. Να ένωθούν όλοι οί άνθρωποι των γραμμάτων, όλοι άδιακρίτως δια να έορτάσουν τα εικοσι πέντε έτη της φιλολογικής του εργασίας, δια να στεφανώσουν με άνθη του Παρνασσού το μέτωπόν του το ίερατικόν, το όποιον με τόσοσ ταπεινότητα έμεινε σκυμμένον πρό του κόσμου, όπως τον έννοούμεν ήμείς, και τόσοσ ύψηλά στρέφεται μακράν μας εις ένα άλλον κόσμον ιδιικής του δημιουργίας και ιδιικής του έκλογής.

Πόσες φορές δεν εξήτησα να μάθω που ήμπορούσα να εύρω, να ιδώ, να γνωρίσω τον Παπαδιαμάντη. Κάθε φορά που εδιάβαζα ένα μικρό του ή μεγάλο του έργον, ή επιθυμία αυτή με κατελάμβανε και κάθε φορά έρωτούσα γνωστούς και φίλους μου, ανθρώπους των γραμμάτων, που ήμπορούσε να εύρίσκειται ο Παπαδιαμάντης. Και όλοι μου άπαντούσαν: ποιος ξέρει; Τα Σαββατόβραδα εις τον έσπερεινόν και της Κυριακές το πρωϊ εις ανοίγματα έρημοκλησιών.

Μία τέτοια διεύθυνσις ήτο πολύ άοριστος, ώστε να μου ήτο δυνατόν να ίκανοποιήσω την επιθυμίαν μου. Όταν πέρυσιν εις ένα τεύχος των Παναθηναίων είδα έξαφνα μίαν εικόνα του Παπαδιαμάντη με μίαν περιγραφήν της ζωής του και του έργου του, γραμμένη με δύναμιν και με κομψότητα από τον φίλον μου κ. Παύλον Νιρβά-
ναν.

Έγελος πάντων ένγώριζα έστω και εις το χαρτί επάνω τον άνθρωπον αυτόν τον μυστηριώδη, δια την ζώην του όποίου τόσοσ παράξενα έλέγοντο και ο όποιος έγραφε και έλεγέτοσα ώραία πράγματα. Διότι όταν ο Παπαδιαμάντης γράφη όμιλεί. Είναι από τους όλίγους διηγηματογράφους του

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

κόσμου, οί όποιοι μιλούν όταν γράφουν και μιλούν τόσοσ καλά, και με τόσοσ φυσικήν αλήθειαν, ώστε συγχρόνως να ζωγραφίζουν εμπρός σας ό,τι περιγράφουν.

Η εικόν εκείνη όπου είδα δεν διέφερε και διόλου από την φανταστικήν εικόνα, την όποιαν έγώ είχα κάμει δια τον συγγραφέα της Φόνισσας. Κάτι μεταξύ λαϊκού και καλογήρου, χωρίς την αυθάδειαν του πρώτου και την υποκρισίαν του δευτέρου. Ένας λαϊκός από τους άπλους ανθρώπους, που χωρίς να το μαντεύη κανείς κρύπτουν μέσα των θησαυρούς μεγαλείων. Και ένας καλόγηρος χωρίς ράσον, από την ζύμην που επλάσθη ο Fra Angelico της Αναγεννήσεως και οί όμοιοί του. Όπως ο τελευταίος αυτός προσηλώθη εις ένα είδος ζωγραφικής και πραγματικώς έβλεπε τους άγγέλους και τους άγιους που περιέγραφε, έτσι και ο Παπαδιαμάντης προσηλώθη εις μίαν τάξιν και ένα κύκλον ανθρώπων και τόπων, τους όποιους βλέπει με τα μάτια της ώραίας φαντασίας του, τα όποια βλέπουν τόσοσ αληθινά, ώστε είναι αδύνατον, όταν τον διαβάσετε, να μη σχηματίσητε την βεβαιότητα ότι σάς διηγείται κάτι, που συνέβη πραγματικώς, και το όποιον αυτός δεν κάμνει άλλο παρά να αντιγράφη.

Ο κ. Κακλαμάρος προχθές εις την ώραιαν μελέτην που ανέγνωσε δια τον Παπαδιαμάντην και δια το έργον του τον παρομοιάζει με τον Ρώσσον συγγραφέα Gorky. Ως προς το είδος της φιλολογικής λαϊκής μελέτης και περιγραφής βεβαίως συναντάται με τον Γόρκυ. Ως προς τον συγγραφέα όμως υπό γενικωτέρων

ἔμενον ἀδελφωμένους ἀχώριστα μὲ τὴν ζωὴν καὶ οἱ νεκροὶ ἐζοῦσαν εἰς τὰς ψυχὰς καὶ εἰς τὰ πνεύματα τῶν ἰδικῶν των, χωρὶς τὴν ἰδέαν τῆς ὀλικῆς καταστροφῆς καὶ τῆς τελείας ἀνυπαρξίας.

Αὐτὰς τὰς σκέψεις ἔκκμηνα, ὅταν μετὰ τὸ τρικλίσιον κατήλθωμεν κλίμακα μεγλοπρεπῆ, τῆς ὁποίας ἡ στέγη στολιζέται ἀπὸ μίαν τεραστίαν ἀνάγλυφον κογχύλην. Ἡ σκάλα αὐτὴ ἂν καὶ φθαρμένη ἀπὸ τὸν χρόνον, ἔμωσ διὰ τὸ πλάτος μου ἐνθυμίζει σκάλαν κάποιου παλατιοῦ καὶ διὰ καθὲ ἄλλο ἐφαίνετο νὰ προωρίζετο παρὰ διὰ μεταφορὰν νεκρῶν. Εἰς τὸ τέλος χωρίζεται εἰς δύο καὶ τότε, εἴτε τὸ δεξιόν, εἴτε τὸ ἀριστερὸν μέρος πάρωμεν, φθάνωμεν εἰς ἓνα εἶδος μικρᾶς καταπακτῆς, πάντοτε εἰς σχῆμα κογχύλης, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐξκολλουθεὶ ἡ σκάλα πρὸς τὸ τελευταῖον πάτωμα. Ὁ μαῦρος ὀδηγὸς μας, τοῦ ὁποίου τὸ πρόσωπον λάμπει, ὅταν νὰ ἔχη μάλιστα βερνικωθῆ, μὲ τὸ ἄσπρο φόρεμα καὶ τὸ κατὰσπρο κεφαλοδέσμιόν του, τρέχει ἔξωθεν πρὸς τὸ μέρος τῆς σκάλας καὶ μεδῶν τρεῖς λέξεις ἀράπικες καὶ μὲ ἓνα κίνημα ζωηρὸν μᾶς μακρύνει ἀπὸ ἐκεῖ, ὅπου ἠμποροῦσαμεν νὰ δεχθῶμεν, χωρὶς νὰ τὸ φανταζώμεθα, ἓνα λουτρόν ψυχρὸν καθὲ ἄλλο παρὰ εὐχάριστον.

Τὰ μάτια του στρέφονται μὲ μίαν ἔκφρασιν θριάμβου καὶ ἀναμενομένης ἐκπλήξεως πρὸς τὴν μεγάλην εἴσοδον ἑνὸς διαδρόμου, εἰς τὸν ὁποῖον μὲ σταργὴν ἀρχόντος ἐπιδεικνύοντος τοὺς θησαυροὺς του, μὲ σύρει ἀπὸ τὸ χέρι. Καὶ ὅταν ὅλοι μας εὐρέθημεν εἰς μίαν σωστὴν καὶ τελείαν ἐκκλησίαν, στολισμένην μὲ κολόνες αἰγυπτιακῆς, μὲ ἀγάλματα θεῶν καὶ ἱπποτῶν καὶ γυναικῶν καὶ παιδιῶν καὶ ζώων καὶ πτηνῶν, μὲ ἀναγλύφους παραστάσεις, εἰς τὰς ὁποίας ἡ Αἰγυπτιακὴ καὶ ἡ Ἑλληνικὴ καὶ ἡ Ῥωμαϊκὴ τέχνη εὐρίσκονται ἀδελφωμένοι, τότε τὰ καλὰ μάτια τοῦ φύλακος ἀστραποβόλησαν μὲσα εἰς τῆς κάτκαπρες κόγχαιστων καὶ εἰς τὸ συμπληθητικὸν πρόσωπόν του ἀπλώθη ἓνα μειδίαμα ὑπερηφανείας καὶ χαρᾶς.

Καὶ ἀρχίζει πλέον εἰς τὴν γλῶσσαν του νὰ λέγῃ καὶ νὰ ἐξηγῆ καὶ νὰ ἐρμηνεύῃ περιγραφᾶς, ποῖος ξέρει πῶς, καὶ νὰ ἐπιδεικνύῃ μιαν ἀνδρῶν καὶ κεφαλᾶς Μεδοῦσης καὶ δράκοντας περωτοὺς καὶ ἡλιακοὺς δίσκους καὶ θεοὺς τῶν γραμμῶν καὶ θεᾶς καὶ κεφαλᾶς βοδειῶν, μὲ ἡλίου μεταξὺ τῶν δύο κεράτων, ἓνα ἀνακτώμα ἀνθρώπων μὲ κεφάλια πουλιῶν καὶ ὄφρων μὲ κεφάλια ἀνθρώπων καὶ ἡλικῶν κύκλων καὶ ἀστερισμῶν καὶ ἀραβουργημάτων, καὶ τὸ ὁποῖον ἀνκακτῶνει εἰς τὴν ἀντίληψίν μου καθὲ

ἰδέαν θρησκείας καὶ τέχνης καὶ πολιτισμοῦ.

Ζαλισμένοι ἀπὸ τὸ θέαμα αὐτὸ, διευθυνόμεθα πρὸς ἄλλα διαμερίσματα τοῦ μοιάζον συνοικίας πεθνημένων, φυλαγμένων τακτικῶν καὶ νοικοκυρευμένων ὅταν μὲσα εἰς συρτάρια μακρῶν, τοποθετημένα μεθοδικῶς τὸ ἓνα κάτω ἀπὸ τὸ ἄλλο εἰς τοίχους μεγάλους καὶ ζωγραφισμένα ἐμπρὸς μὲ σχέδια καὶ γραμμῶν κόκκινα καὶ μαῦρα. Ὁ γρανίτης μὲ τὸ χροῶμα του τὸ στακτορρόδιον σκεπάζει ὅλα αὐτὰ τὰ ἀνοίγματα τῶν τάφων, καὶ τίποτε, μὰ τίποτε δὲν ἐνθυμίζει ὅτι ὁ θάνατος ἔχει φυλάξει ἐκεῖ τόσα νεκρωμένα σώματα.

Τὸ τριανταφυλλένιο μάρμαρον μάλιστα κάτω ἀπὸ τὸ φῶς τῶν ἠλεκτρικῶν δίδει ἓνα τόνον χαρᾶς τόσον ζωηρὸν, ὥστε ξεχνᾷ κανεὶς ἐντελῶς ποῦ εὐρίσκεται καὶ τρέχει ἀπὸ χωρίσματος εἰς χωρίσμα, ὅταν νὰ περιηγηθῆ εἰς μίαν νύκτα χωρὶς ἄστρα μίαν παράξενον φανταστικὴν πόλιν.

Ἄλλ' ἔξωθεν εἰς μίαν μεγάλην σάλαν μὲσα σελετοὶ ἀνθρώπων καὶ ἀλόγων καὶ ζῶων, κορνίκα καὶ μὲ τρύπες ματιῶν καὶ στομάτων, πόδια καὶ χέρια λιπόσαρκα ἀπὸ κόκκιλα κιτρινωμένα εἶναι σκόρπια παντοῦ, κάτω καὶ ἐπάνω εἰς καθὲ τοῦ μέρους ἐκεῖνου σημείον.

Εἶναι ἡ σάλα τοῦ Καρακάλια, τοῦ τυράννου αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος, διότι ἔμαθεν ὅτι τὸν ἐπεριπαίζαν οἱ νέοι τῶν σχολῶν καὶ τῶν Ἀκαδημιῶν, διέταξεν αἰφνιδίως τὸν θάνατόν των. Καὶ αὐτοὶ ἐλπίσαντες ὅτι θὰ ἐσώζοντο ἂν κατέφευγαν εἰς τὴν πόλιν τῶν νεκρῶν, κατεδιώχθησαν ἕως ἐκεῖ ἔφιπποι καὶ ἐφρονεύθησαν ἀπὸ τὰ ἐπάνω μὲ λόγχας καὶ λίθους τοῦ καταδιώκοντος αὐτοὺς στρατοῦ. Ζῶα καὶ ἄνθρωποι ἐφρονεύθησαν ἀνακατωμένοι μὲσα ἐκεῖ, καὶ ἡ ἐντύπωσις τοῦ θανάτου εἶναι τόσον φεβερτέρα, ὅσον τραγικὴ εἶναι ἡ ἀφύπνισις τοῦ φρικτοῦ τέλους τῆς δυστυχημένης νεότητος.

Μετὰ τὸ θέαμα αὐτὸ δὲν ἔβλεπα πλέον πῶς νὰ φύγωμεν γρηγορώτερα ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο. Ἀνεβήκαμεν μὲ πολλὴν βίαν καὶ ὅταν εὐρέθημεν κάτω ἀπὸ τὸν ὠραῖον ἥλιον καὶ τὸν ἀνοικτὸν ἀέρα, ἠσθάνθημεν μίαν μεγάλην ἀνακούφισιν.

Οἱ μαῦροι φύλακες γύρω μας εἶχαν πρόσωπα τόσον ἡμερα καὶ εἰρηνικά, ὥστε ἀμέσως ἡ κακὴ εἰκὼν τοῦ φρικτοῦ θανάτου τῶν νέων ἐκείνων ἐλησμονήθη. Ὁ οὐρανὸς ἐμειδιούσε μὲ χρυσαῖα μειδιάματα πρὸς τὴν γῆν, πρὸς τὰς γύρω μας εὐφόρους πεδιάδας, ποῦ δὲν εἰξεύρουν τί θὰ πῆ θάνατος, ἀφοῦ πάντοτε χειμῶνα καὶ καλοκαίρι εὐρίσκονται εἰς ὄργασμον παραγωγῆς. Καὶ ἡ ζωὴ ἡ ἔντονος, ἡ γεμάτη δρᾶσιν καὶ κί-

νησιν τοῦ περιβάλλοντος μᾶς ἐπερικύκλωσε καὶ πάλιν.

ΤΟ ΑΒΕΡΩΦΕΙΟΝ Εἰς ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

Οἱ συνοδοὶ μου μὲ ἀφῆκαν εἰς τὸ Παρθενῶγειον, τὸ ὁποῖον ἐπισκεπτόμην διὰ δευτέραν φοράν. Ἄλλὰ καὶ αὐτὴν ὕψως καὶ τὴν ἄλλην, ἐγύρισα μὲ τὰς τάξεις, χωρὶς νὰ μείνω διόλου εἰς τὰ μαθήματα.

Καὶ θὰ φανῆ ἴσως παράδοξον, πῶς δὲν ἐξήτησα, ὡς γυναῖκα ἀσχολουμένη μὲ τὰ γραμμῶν, νὰ παρακολουθῆται τὴν διδασκαλίαν τῶν μαθημάτων. Ὁμολογῶ, μὲ κίνδυνον νὰ καταστρέψω τὴν καλὴν ἰδέαν ποῦ θὰ ἔχουν δι' ἐμέ, ἴσως, ὡς γυναῖκα τῶν γραμμῶν, ὅτι δὲν μὲ ἐνδιαφέρει πολὺ ἡ σοφία τῶν μικρῶν παιδιῶν, ἴσως καὶ τῶν μεγαλητέρων ἀκόμη. Ἐγὼ τὴν ἀρχὴν ὅτι τὸ σχολεῖον σπρνίως κάμνει σοφοὺς καὶ συχνὰ, πολὺ συχνὰ, φεῦ! δυστυχεῖς σχολαστικοὺς, ἡμιμαθεῖς, καὶ ἀνθρώπους ἀνιάτους διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς καθημερινῆς ζωῆς.

Ἐδῶ, ἐπειδὴ γνωρίζω ἀπὸ πολλῶν χρόνων τὴν διευθύντριαν τῆς σχολῆς κ. Ὑπατίαν Στάμπα, ἔχω τὴν βεβαιότητα ὅτι τὰ κορίτσια τοῦ Ἀβερωφείου εἶναι ἀπηλαγμένα τοῦ κινδύνου τῆς σχολαστικότητος καὶ τῆς ἡμιμαθείας, ὅσον βεβαίως ἐξαρτᾶται ἀπὸ αὐτὴν.

Ἐπειδὴ δὲ εἰξεύρω τί αἰσθήματα καὶ τί στοργὴν τρέφει πρὸς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν καὶ πρὸς τὸ μέλλον τῆς φυλῆς μας, ὡς Ἑλληνὶς ἄδολος, δὲν ἐδυσκολεύθη διόλου νὰ ἐννοήσω γιὰ τὰ κοριτσάκια αὐτὰ τὴν ἐβλεπν ὅλα χαρωπὰ καὶ γελαστὰ καὶ ἔτρεχαν κοντὰ τῆς ὕψως τρέχῃ ἓνα παιδί πρὸς τὴν μητέρα του.

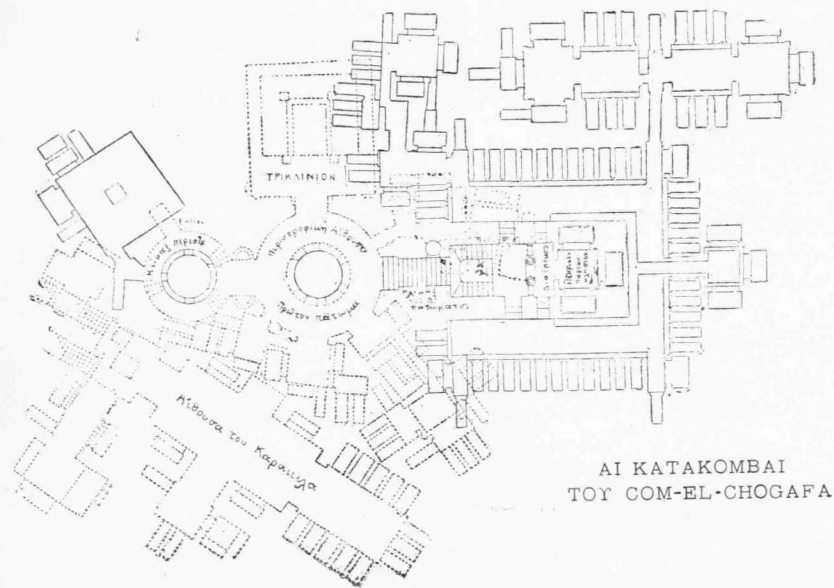
Ἡ διευθύντρια τοῦ Ἀβερωφείου ξέρει νὰ ὀμιλῇ εἰς τῆς ψυχῆς τῶν παιδιῶν καὶ μὲ τὴν ἀγάπην καὶ τὰ μειδιάματα νὰ κεντρίξῃ

τὴν φιλοτιμίαν των καὶ τὴν ἄμιλλαν των εἰς τὴν μάθησιν τὴν λογικὴν καὶ εἰς καθὲ καλὴ σὺνην καὶ πρόοδον.

Ἐπειτα δὲν θὰ τὴν ἐγνωρίζω διόλου καὶ θὰ ἀρκοῦσε νὰ περιέλθω τὰς τάξεις τοῦ σχολείου, νὰ πλεύσω μὲσα εἰς τὸ ὠραῖον καὶ ἄπλετον φῶς του, νὰ ἀναπνεύσω τὸν καθαρὸν ἀέρα του, νὰ ἰδῶ τὴν τάξιν βασιλεύουσιν παντοῦ, τὸ προσωπικὸν εἰς ἓνα ἐπίπεδον ἀρμονίας τελείας μὲ τὸν σκοπὸν τοῦ σχολείου, διὰ νὰ ἐννοήσω ποῖα θκυμασία ἐργασία γίνεται μετὰ ἐκεῖ.

Ἄλλ' ὅτι μὲ ἔθελξε, μὲ ἐγόντηυσε, ἦτο ἡ ἔκφρασις τῆς υγείας τῶν παιδικῶν προσώπων, ἦσαν τὰ μάτια ποῦ ἔλαμπαν, καὶ τὰ πόδια ποῦ ἐπετοῦσαν εἰς τὴν αὐλὴν, ὅταν ὁ κώδων ἐσήμανε καὶ ἡ χαρὰ καὶ εὐτυχία των, ὅταν μετὰ τὴν ἀπὸ κοινοῦ προσευχὴν τοὺς ἐμαιορίζετο τὸ φαγητόν. Δύω καζάνια μεγάλα, ἓνας μάγειρος, τρεῖς γυναῖκες τῆς ὑπηρεσίας, μία διδασκάλισσα καὶ ἡ διευθύντρια. Τὰ μικρὰ μὲ τὰ δελτία των εἰς τὸ χέρι, ἔλαβαν τὰς θέσεις των γύρω εἰς τὰ καθαρώτατα τραπέζια. Ἀστραπιαίως ἐμοιράσθη τὸ ψωμί εἰς δόσιν διπλῆν. Τὰ πιότα γεμάτα μὲ φαγητό, νόστιμο, ὑμεινὸ καλομαγειρευμένον, κρέας μὲ ροσολία. Ἡ μυρουδιά του ἦτο τόσον ὀρεκτικὴ, ὥστε δὲν εἰμύρσεσιν νὰ κρατηθῶ χωρὶς νὰ τὸ δοκιμάσω. Ἦτο φαγητὸ ἐντελῶς σπιτικό.

Καὶ ἐνῶ τὰ παιδιὰ τὸ κατεβρόχιζαν μὲ λαίμαργίαν καὶ ἀπόλαυσιν, τὰ πρόσωπά των ἐγίνοντο εὐθυμότερα καὶ τὰ μάτια των ἐφωτοβλοῦσαν καὶ ἐσκόπιζαν μὲ φωτεινὰς ἀκτῖνας εὐγνωμοσύνης τὴν ἰδὸν τῆς ζωῆς, μῆς ζωῆς, ἡ ὁποία ἀρχίζει μὲ χαρὰν, κεφάλαιον πολυτιμον διὰ τὴν εὐτυχίαν καὶ τὴν ἀκμὴν τῆς αὔριον.

ΑΙ ΚΑΤΑΚΟΜΒΑΙ
ΤΟΥ COM-EL-CHOGAFA

Η ΗΜΕΡΑ ΜΙΑΣ ΑΘΗΝΑΙΑΣ

ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ

Δ'.

ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΑΣΠΑΣΙΑΣ

(Ἡ Ἑλλη φέρει τὴν μνηστὴν τοῦ υἱοῦ τῆς τῆς Μελπομένην εἰς τὸ σχολεῖον τῆς Ἀσπασίας, διὰ νὰ διδαχθῆ περ' αὐτῆς τὰ κατ'ἑκαστὴν τῆς συζύγου.)

Ἑλλη. Σοῦ φέρω, ὦ Ἀσπασία, τὴν νέαν αὐτὴν κόρην, τὴν ὁποίαν οἱ θεοὶ ἐξέλεξαν διὰ σύντροφον τοῦ υἱοῦ μου Κλεοβούλου. Ἀνετράφη χωρὶς μητέρα, διότι μικρὰν πολὺ τὴν ἤρπασαν οἱ πειρατικὴ καὶ τὴν εἶχαν πωλήσει εἰς ἕνα μουσικόν, ὁ ὁποῖος τῆς ἔμαθε τὸν αὐλόν. Εἶναι τὸ μόνον πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ἐδιδάχθη εἰς τὴν ζωὴν.

Ἀσπασία. Εἶναι ὠραία, ὦ Ἑλλη, καὶ αὐτὸ ἀρκεῖ εἰς τὸν ἔρωτα. Εἶναι νέη καὶ ἂν κρίνω ἀπὸ τὸ βλέμμα τῆς πολὺ εὐφυῆς. Ὡστε ἡ μορφὴ τῆς δὲν θὰ με δυσκολεύσῃ. Ἐδῶ εἰς τὴν αἴθουσαν αὐτὴν, εἰς τὴν ὁποίαν συχνάζουσι τόσοι σοφοὶ Ἀθηναῖοι καὶ ξένοι, μετὰ τὴν συντροφίαν τῶν ἄλλων κοριτσιῶν, ποῦ μορφώνονται πλησίον μου, ἡ Μελπομένη θὰ ἀναπτύξῃ τὸ πνεῦμα τῆς εἰς τὴν ὠραϊότητα, ὥστε νὰ ἀναδείξῃ τέλειον καὶ δικρατὴς τὸ κάλλος τῆς, τὸ δῶρον αὐτὸ τῶν θεῶν.

Ἑλλη. Εἶσαι γόησσα, ὦ Ἀσπασία, καὶ καλὴ πολὺ, καὶ μετὰ τὰ ὠραία λόγια σου ἀφαιρῆς ἀπὸ τὴν ψυχὴν μου ἕνα μεγάλο βᾶρος. Ἐνόμισα ὅτι ἡ Μελπομένη θὰ ἀπαντοῦσε δυσκολίαις...

Ἀσπασία. Ἡ νεότης καὶ τὸ κάλλος δὲν ἀπαντοῦν ποτὲ δυσκολίαις, ἐὰν ἡξεύρωμεν πῶς νὰ φωτίζωμεν τὸ πνεῦμα τῶν ὠραίων, μετὰ τὴν ἀλήθειαν, πῶς νὰ ἐξυπνώμεν τὰς ψυχὰς τῶν εἰς τὴν ἀρετὴν

καίεἰς τὴν εὐτυχίαν (στρεφομένη πρὸς τὴν κόρην).

Διατί εἶσαι σκυθρωπὴ καὶ κατηνῆς, ὦ κόρη, Ἐδῶ ὅλοι καὶ ὅλα εἶναι καὶ πρέπει νὰ εἶναι φαεινὰ. Ἡ χαρὰ καὶ ἡ φαειρότης εἶναι ὁ ὑπερτατος νόμος τοῦ κάλλους καὶ τῆς ζωῆς. Οἱ θεοὶ, οἱ ὅποιοι σὲ ἠνύνησαν τόσον, ὥστε νὰ σὲ ἐλευθερώσου ἀπὸ τὴν δουλείαν καὶ νὰ σὲ ἐπαυκφέρου εἰς τὰς ἀγκαλὰς τῶν ἰδικῶν σου ἡγάπησαν εἰς ἐσὲ τὸ κάλλος. Ἀλλὰ πρόσεξε. Τὸ κάλλος χωρὶς χαρὰν εἶναι ὡς ἡμέρα χωρὶς ἥλιον. Ἡ νεότης ποῦ δὲν γελᾷ, ὁμοιάζει γῆν χωρὶς ἄνθη. Καὶ οἱ θεοὶ ἔκαμν τὰ ἄνθη διὰ νὰ στολίσου τὴν γῆν καὶ τὸ κάλλος διὰ νὰ σκορπίσῃ τὸ φῶς τῆς χαρᾶς καὶ τῆς εὐτυχίας εἰς τὸν κόσμον.

Ἑλλη. Εἶσαι θεία, ὦ Ἀσπασία. Καὶ τὰ λόγια σου εἶναι ὠραιότερα καὶ ἀπὸ τὸ κάλλος, εὐγενέστερα καὶ ἀπὸ τὰ λόγια τῶν χρησμῶν.

Ἀσπασία. Εὐχαριστῶ, Ἑλλη. Οἱ θεοὶ ἐμπνέουσι τὰς πηθίας, οἱ θεοὶ μὲς δίδουσι καὶ τὴν εὐφυῆν καὶ τὰς γνώσεις διὰ νὰ τὰς μεταδίδωμεν εἰς τοὺς ὁμοίους μας. Εὐχαριστῶ σε καὶ πάλιν, διότι μοῦ ἐμπιστεύεσαι τὴν κόρην αὐτὴν, τὴν ὁποίαν ὁ ἀγαθὸς καὶ πλούσιος Κλινίας ἐδέχθη ὡς σύζυγον τοῦ υἱοῦ του. Γνωρίζω τὴν ἱστορίαν τῶν δύο νέων, τὰς ψυχὰς τῶν ὁποίων τὸ πτερωτὸ παιδί τῆς Ἀφροδίτης ἐτόξευσε μετὰ τὸ ἴδιον βέλος. Ἡ Μυρτώ ἦτο χθὲς ἐδῶ καὶ μοῦ διηγήθη τὴν ἱστορίαν τῆς ξένης σου.

(Φκίνεται εἰς τὴν θύραν τοῦ δωματίου μία κόρη ὠραία μετὰ λευκὸν πτωχῶν πρόσωπον καὶ μετὰ ἑλληνικὸν κτένισμα.)

Η ΑΣΠΑΣΙΑ

Ἡ Ἀσπασία πρὸς τὴν κόρη. Θεοδότη. Ἐλα νὰ παρκαλέθης μίαν νέαν σύντροπον, εἰς ἣν οἱ θεοὶ ἐχάρησαν τὴν εὐτυχίαν, καὶ ἡμεῖς θὰ τῆς μάθωμεν τὸν τρόπον νὰ τὴν ἀπολαμβάνη περισσύτερον.

Θεοδότη. (πλησιάζει περιπαιχτούσα μὲ χάριν.) Χαίρε, ὦ ξένη. Οἱ θεοὶ σὲ εὐνοοῦν καὶ δι' αὐτὸ σὲ ἔφεραν ἐδῶ, ὅπου ἡ θεὰ Ἀσπασία θὰ σὲ διδάξῃ καθε γράμματα καὶ καθε ἀρετὴν.

Ἀσπασία πρὸς τὴν Μελομένην. Χαίρετῃσε τὴν νέαν μητέρα σου, Μελομένη. Καὶ εἰπέ της πότε πρέπει νὰ ἔλθῃ νὰ σὲ ἰδῇ καὶ πάλιν

(Ἡ Μελομένη ὑποκλίνεται κατὰ τὸν τρόπον τῶν ἀλλήτρειδων.) Ἀλλὰ φίλησε τὰ ὠρτὰ μαλλιά της Ἑλλῆς καὶ τὰ χέρια της τὰ ἀλαβάστρινα καὶ ρίψου εἰς τὴν ἀγκάλην της ὡς παιδί της, κόρη μου. Ἡ Ἑλλη εἶναι ὠρτὴ καὶ καλὴ καὶ θὰ εἶσαι εὐτυχὴς πλησίον της.

Ἑλλη. Χαίρε, ὦ νύμφη τοῦ Κλεοβούλου μου καὶ κόρη εὐγενῶν γονέων· οἱ θεοὶ ἄς σὲ εὐλογήσουν. (Αἱ δύο νέαι ἀπομακρύνονται.)

Ἡ Ἑλλη πρὸς τὴν Ἀσπασίαν. Πόσον καλὴ εἶσαι, ὦ Ἀσπασία, ὥστε νὰ ἀναλαμβάνῃς σὺ τὴν φροντίδα διὰ τὴν μόρφωσιν τῶν νεανίδων καὶ νέων γυναικῶν, σὺ ἡ σύζυγος τοῦ πρώτου ἄρχοντος τῶν Ἀθηναίων, τοῦ ὑπερπλουσίου καὶ σοφοῦ Περικλέους.

Ἀσπασία. Ἐφ' ὅσον αἱ γυναικες μένουσιν ἀπαιδευτοὶ καὶ μικροπροπεῖς καὶ ἀμόρφωτοι, ἡ πολιτεία μας θὰ ἐκπίπτει καὶ οἱ ἄνδρες μας θὰ χάνουν τὸ μεγαλεῖον τοῦ νοῦ καὶ τῆς ψυχῆς. Ἡ ζωὴ τῆς Ἀθηναίας γυναικὸς σήμερον εἶναι ζωὴ δούλης, ζωὴ μόνον σκεύους. Δι' αὐτὸ αἱ ἐταίρια βρασιλεύουσιν, καὶ οἱ γάμοι γίνονται ὀλονὸν σπανιώτεροι. Αἱ Ἀθηναίαι, ὦ Ἑλλη, χειραφετοῦνται, ὡς νομίζουσιν, καὶ εὐρίσκουσιν ὅτι ἡ ζωὴ τῶν εἶναι καλὴ, διότι ἀπέκτησαν τὸ δικαίωμα νὰ ἐξέρχωνται μόναι καὶ ἄνευ συνοδῶν καὶ νὰ περνοῦν τὰς ἡμέρας τῶν εἰς τὰς μαγίστας καὶ τοὺς χρυσοκόους καὶ τοὺς πωλητὰς ψιμυθίων καὶ Ἀσιακῶν πολυτελῶν ὑρμαμάτων. Ἀλλ' οἱ θεοὶ δὲν μας ἐπλάσαν δι' αὐτὸ καὶ μόνον, ὦ Ἑλλη! Οἱ θεοὶ μας ὤρισαν διὰ νὰ ἐννοοῦμεν τὸν ἄνδρα ὡς ἀπόστολον τοῦ μεγαλείου καὶ τῆς δόξης τῆς χώρας μας καὶ νὰ συνεργαζώμεθα μὲ αὐτὸν διὰ τὸ μεγαλεῖον αὐτοῦ.

Ἑλλη. Ἀλλ' οἱ θεοὶ μας ἐπλάσαν, ὦ Ἀσπασία, κατωτέρως τῶν ἀνδρῶν.

Ἀσπασία. Δὲν εἶναι ἀληθές, ὦ Ἑλλη, ὅτι οἱ θεοὶ ἐταξάν τὴν γυναικα εἰς κατωτέρην ἀπὸ τὸν ἄνδρα περιωπῆν. Ὁ Ὀλυμπος εἶναι μοιρασμένος εἰς θεὰς καὶ θεοὺς, καὶ ἐὰν οἱ ἄνδρες ἔχουν τὸν Δία, ἡμεῖς ἔχομεν τὴν Ἀθηνᾶν, ἡ ὅποια συγκεντρώνει ὅλην τὴν σοφίαν καὶ ὅλην τὴν δύναμιν καὶ ὅλας τὰς ἀρετὰς. Καὶ ἔχομεν

τὴν Ἀφροδίτην μὲ τὸ αἰώνιον καὶ ἀφθιτον κάλλος καὶ τὴν Ἥραν καὶ τὴν Ἀρτέμιδα καὶ τὴν Δήμητραν τὴν μητέρα τῶν ἀνθέων καὶ καρπῶν. Καὶ ἔχομεν τὰς Μούσας καὶ τὰς Χάριτας. Ὁ Ὀλυμπος ὅλος εἶναι ἰδικός μας. Ἀλλὰ ἐξεπέσαμεν καὶ ἐταπεινώθημεν τόσον, ὥστε νὰ δουράζωμεν μὲ τὰς γυναικας τῶν βαρβάρων τῆς Δύσεως.

Ἑλλη. Πόσον σοφὰ ὁμιλεῖς, Ἀσπασία, ἀλλὰ καὶ πόσον περὶεργα. Ἡθελα πολὺ νὰ σὲ ἤκουον ὁ Κλινίας καὶ ὁ υἱός μου Κλεοβούλος, διὰ νὰ ἐννοήσῃ, ὅτι ἡ σύζυγός του πρέπει νὰ εἶναι σύντροπος καὶ ὄχι ὑποκατακτικὴ του.

Ἀσπασία. Ὁμιλῶ πάντοτε πρὸς τοὺς Ἀθηναίους τὴν γλῶσσον αὐτὴν, ὦ Ἑλλη.

Ἑλλη. Καὶ δὲν φοβεῖσαι τοὺς σκαρκαμούς τῶν ἀνδρῶν καὶ τὰς εἰρωνείας καὶ τὰ ἐπιγράμματα τῶν σκαυριῶν; Ἐχεις μὲ τὸ μέρος σου τὸν Σωκράτη, τὸ ἠξέσω. Ἀλλὰ ὁ Ἀριστοφάνης, ὁ φθονερός καὶ ἀναιδέης...

Ἀσπασία. Ἐννοεῖς τὰς Ἑκκλησιαζούσας του. ὦ! ἄφησε νὰ λέγουν. Μήπως ὁ ἄνθρωπος αὐτός καὶ οἱ ὅμοιοί του ἔχουν τίποτε ἱερὸν καὶ ἀσκήσαν μεγάλην πράξιν ἢ μεγάλους ἀνδρας χωρὶς δυσσημισμὸν καὶ ὕβρεις καὶ συκοφαντίας; Τί κρίμα ὅτι ὁ Ποσειδῶν ἐξεδικήθη εἰς βάρος μας τὴν ἡττάν του καὶ οἱ ἀμαθεῖς προληπτικοὶ μας ἔρριψαν εἰς τὴν παγίδα, τὴν ὁποῖαν οἱ ἱερεῖς μας ἔστησαν.

Ἑλλη. Δὲν ἐννοῶ τί θέλεις νὰ εἰπῆς μὲ αὐτὸ, Ἀσπασία. Τί σχέσιν ἔχει ὁ θεὸς τῶν ὄμβρων καὶ τῶν θαλασσῶν μὲ τὴν τύχην μας.

Ἀσπασία. Ἀλλ' ἀγνοεῖς λοιπόν, ὦ Ἑλλη, ὅτι αἱ πρῶται γυναικες τῶν Ἀθηναίων ἦσαν ἐντελῶς ἴσαι μὲ τοὺς ἄνδρας τῶν καὶ ὅτι ἔχουσιν τὰ αὐτὰ μὲ ἐκείνους πολιτικὰ δικαιώματα; Ἀγνοεῖς ὅτι εἰς παλαιότερας ἐποχὰς ἡ ἐξουσία μάλιστα τῶν γυναικῶν ἦτο ἀνωτέρη τῆς ἀνδρικής; Ἀγνοεῖς ὅτι ἡ οἰκογένεια ἐθεσπίσθη ἀπὸ τὴν γυναικα, ὡς μητέρα; Καὶ ὅτι ἡ μητριαρχικὴ οἰκογένεια προηγῆθη τῆς πατριαρχικῆς.

Ἑλλη. Κανεὶς ποτὲ δὲν μοῦ εἶπε τίποτε δι' ὅλα αὐτὰ τὰ θαυμάσια πράγματα. Καὶ μοῦ φαίνεται, ὦ Ἀσπασία, ὅτι ὄνειρεύομαι, ὅτι ἀκούω τὴν θεὰν Ἀθηνᾶν, νὰ μοῦ ἀποκαλύπτῃ τὰ μυστήρια αὐτῆς τοῦ παρελθόντος, εἰς τὰ ὅποια οἱ ὄφθαλμοὶ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ νοῦ μου ἔμειναν κλειστοὶ ἕως τῶρα.

Ἀσπασία. Ἀλλ' ἡ θεὰ ὀφείλει τὴν νίκην της καὶ τὴν κυριαχίαν της εἰς τὴν πόλιν μας ἀκριβῶς εἰς τὴν ψῆφον τῶν γυναικῶν. Διότι ὅταν τὸ πρῶτον ἐκτίσθη καὶ ἐσυνοικίσθη ἡ πόλις μας, ὅτε τὸ πρῶτον οἱ κάτοικοί της ἐσκέφθησαν νὰ τῆς δώσουν ὄνομα καὶ νὰ τὴν ἐτάξουν ὑπὸ τὴν προστασίαν μιᾶς οἰασθήποτε θεο-

ΗΜΕΡΑΙ ΤΗΣ ΓΡΗΑΣ

Β'.

ΟΤΑΝ Ο ΜΑΡΤΗΣ κλαίῃ ἀλλοίμονον εἰς τὸν κόσμον! Βροχὴ ραγδαία καὶ συνεχὴς κατακλύζει τὴν γῆν τὰ σπαρτὰ μαστιζόμενα ἀδιακόπως ἀπὸ τὴν βροχὴν δὲν δύναται ν' ἀνακύψουν· τὰ κτήματα δὲν ἔμπορουν γὰ καλλιεργηθῶν, διότι εἶνε ὑγρά· τὰ πρόβατα κ' αἱ κασίκες ὑποφέρουν· τὰ μικρὰ κασικάκια καὶ τ' ἄρνια, εἰς τὸ πρῶτον στάδιον τῆς ἀναπτύξεώς των εὐρισκόμενα, ἔχουν ἀνάγκην ἡλίου, θάλπουσιν διὰ νὰ δυναμώσουν. Διὰ τοῦτο οἱ γεωργοὶ καὶ πρὸ πάντων οἱ ποιμένες, ἔχουν εἰς τὸν Μάρτην τὰς ἐλπίδας των καὶ καθημερινῶς μὲ ἀγωνίαν παρατηροῦν τὸν οὐρανόν, ὡς οἱ σταφιδεκτῆμονες κατὰ τὸν Αὐγουστον.

Ἄλλ' ἐφέτος εἰς μεγάλην ἀνησυχίαν ἦτο ἀπὸ κάθε ἄλλον ἡ γρηὰ Γαλανή, τρίτη γυναικα τοῦ Θανάση Γκόρα. Καὶ σήμερον ἀκόμη, ὅτε εἶνε ἡ ἐικοστὴ ἐνάτη, ἡ τελευταία ἡμέρα τοῦ Μαρτίου, πάλιν δὲν θέλει ν' ἀφήσῃ τοὺς φόβους της:

— Φύλα ξύλα γιὰ τὸ Μάρτη νὰ μὴν κάψῃς τὰ παλούκια; ἔλεγεν ἀποφθεγματικῶς εἰς τὴν κουμπάραν της, τὴν γρηὰ Σμαράγδω, ποῦ τὴν συνεβούλευε νὰ μὴ φοβῆται πλέον.

— Ν' ἀκούς ἐμένα ποῦ ἔς τὸ λέω· πάει, ἔστρωσ' ὁ καιρός· ἐπέμενε αὐτῇ.

— Ἀχ! τί ν' ἀκούσω καὶ ν' ἀκούσω φοβάμαι!

— Νὰ μὴ φοβάσαι· δὲν ἀκουσες ἐχτές τὰ λοιδορία, πῶς ἔκαναν στὴ Λάκκα; ἄμα λαλοῦν τὰ λοιδορία, νὰ ξέρῃς πῶς θάχομε καλοκαιριά.

— Καὶ τὴ συγνεφιά! δὲ θυμάσαι; ὡς τὰ προχτές εἴχαμε νὰ ἰδοῦμε τοῦ ἡλιοῦ τὴν ὄψιν.

— Εἶ... κι' αὐτὸ φοβάσαι! ὦχ, ζάβαλη κουμπάρα! τόσα χρόνια πᾶς κι' ἀκόμα νὰ τὰ μάθῃς!... ἀκου το ἀπὸ μένα: ἡ συγνεφιά ἐκείνη ἦταν φουσκοδεντριές.

Εἶχε μέγα δίκην ἡ γρηὰ Σμαράγδω. Ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ Φεβρουαρίου μέχρι τῶν μέσων Μαρτίου φουσκῶνουν τὰ δένδρα κ' ἕνεκα τούτου εἶναι συνηθὴς ἡ συγνεφιά. Ἀλλ' ἡ Γαλανὴ ἐκ τοῦ πολλοῦ φόβου, οὔτε ν' ἀκούσῃ οὔτε νὰ πιστεῦσῃ ἠθέλε τοιαῦτα πράγματα. Ἐβλεπε μὲν καθ' ἡμέραν αἰθριώτατον τὸν οὐρανόν καὶ ἠκούε τὸ ἦσμα τῶν χελιδόνων, αἱ ὁποῖαι, νομίζει τις ὅτι μόναι διὰ τῆς φωνῆς των, ὡς διὰ μυρίων φουσητήρων, διαχύνουν ἐπὶ τῆς γῆς τὴν εὐκρασίαν τῆς ἀνοίξεων, εἶδεν ἀπὸ τῆς καλύβας της τὰς ράχεις ὄλας καὶ τὰ λειβάδια καταπρά-

τητος, αἱ γυναικες εἶχαν γνώμην καὶ ψῆφον εἰς κάθε ζήτημα θρησκευτικόν ἢ πολιτικόν τῆς χώρας. Οἱ ἱερεῖς τότε ὡς καὶ πάντοτε ἐπενέβησαν, οἱ χρησμοὶ ἠρωτήθησαν καὶ ἀντὶ ἀπαντήσεως ἐπὶ τὴν ἱερὰν Ἀκρόπολιν ἐβλάστησεν αὐτομάτως δένδρον ἐλαίας καὶ ἐπαρουσιάσθη πηγὴ ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ἀνέβλυσε νερὸν καθαρὸν. Ἡ πόλις τότε διηρέθη, ὅπως καὶ τῶρα, ὅπως καὶ πάντοτε εἰς δύο κόμματα.

Ἑλλη. ὦ! αὐτὰ τὰ κόμματα. Προβλέπω καὶ τὸ μετὰ εἴκοσι αἰῶνας μέλλον τῆς Ἑλλάδος μας σκοτεινὸν ἀκριβῶς ἐξ αἰτίας τῶν κομμάτων αὐτῶν.

Ἀσπασία. Ἐχεις δίκαιον, Ἑλλη. Βλέπω ὅτι ἔχεις τὸ πνεῦμα προφητικόν. Ναί! Τὰ κόμματα διὰ τὴν πολιτείαν, εἶναι ὡς δύο ἔχθροι μέσα εἰς μίαν οἰκογένειαν. Ὑποσκάπτουν τὴν χάριν, τὴν πρόδοον, τὴν εὐτυχίαν καὶ τὴν ἀρετὴν.

Ἑλλη. Λοιπὸν τὰ κόμματα;

Ἀσπασία. Τὸ ἐν ἰσχυρίζετο ὅτι ἡ πόλις ἔπρεπε νὰ ὀνομασθῇ Ποσειδωνία, διότι ἡ ἀναβλύσασα πηγὴ ἐσήμαινε τὴν ἐπικράτησιν τοῦ Ποσειδῶνος εἰς τὰς Ἀθήνας. Τὸ ἄλλο, ὅτι ἔπρεπε νὰ ὀνομασθῇ Ἀθῆναι, διότι ἡ ἱερὰ ἐλαία, ἦτο τὸ σύμβολον τῆς Ἀθηνᾶς. Τότε ἀπεφασίσθη νὰ γίνῃ ἡ ἐκλογή διὰ ψῆφον. Ὡρα ψηφοφορίας εἶχεν ὀρισθῇ ἡ πρώτη μετὰ τὴν ἀνατολὴν τῆς ροδοστεφανωμένης αὐγῆς.

Αἱ γυναικες συνηθισμέναι νὰ ἐξυπνοῦν πρῶτ καὶ νὰ ἐκτελοῦν τὰ θρησκευτικὰ καὶ πολιτικὰ των καθήκοντα μὲ εὐσυνειδησίαν ἔσπευσαν ὅλα εἰς τὴν Ἀκρόπολιν τὴν ὀρισεῖσσαν ὥραν. Καὶ φυσικὰ ἐψήφισαν ὑπὲρ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ διότι ἦτο γυναικα, ἀλλὰ καὶ διότι εἶχαν ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν σοφίαν καὶ εἰς τὴν ἀρετὴν της. Ἀπὸ τοὺς ἄνδρας ὅμως ὀλίγοι ἐφάνησαν. Εἶχαν ἀποκοιμηθῇ ἀργά, ὡς συνήθως καὶ οἱ ψηφίσαντες τὸν Ποσειδῶνα ἦσαν ἐλάχιστοι. Ὅταν οἱ ἄλλοι ἦλθον ἡ ψηφοφορία εἶχε τελειώσει καὶ ἡ Ἀθηνᾶ ἦτο ἡδὴ προστάτις τῆς πόλεως.

Ὀλίγας μετὰ τὴν ἐκλογὴν ἡμέρας ἤρχισε νὰ βρέχῃ εἰς τὰς Ἀθήνας πολὺ, ὁ Κηφισσὸς καὶ ὁ Πισσὸς ἐπλημμύρισαν καὶ μερικὰ σπίτια ζῶα καὶ ἄνθρωποι ἀκόμη παρεσύρησαν. Οἱ ἱερεῖς τοῦ Ποσειδῶνος μινόμενοι διότι εἶχαν νικηθῇ καὶ ἐκδικούμενοι τὰς γυναικας διέδωκαν, ὅτι ἐρωτηθέντες οἱ χρησμοὶ διὰ τὸ αἴτιον τῶν καταστροφῶν ἀπήντησαν: Ὅτι ὁ Ποσειδῶν τιμωρεῖ τοὺς Ἀθηναίους καὶ ὅτι δὲν θὰ ἐξιλεωθῇ, παρὰ ἐὰν ἀφαιρηθῇ ἀπὸ τὰς γυναικας τὸ δικαίωμα τῆς ψῆφου. Καὶ ἀπὸ τότε αἱ γυναικες ἔχασαν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὰ πολιτικὰ των δικαιώματα.

σινα ἀπὸ τὴν χλόην καὶ κατάσπαρτα ἀπὸ ἀνθη ποικιλόχροα, ὡς κεντισμένη ποδιὰ βλαχοπούλας, πέραν δὲ εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὄρεων, ὡς εἰς τὰ σύνορα ἄλλου κόσμου κατεψυγμένου τὰς χιόνας, αἱ ὁποῖαι ἔφερον εἰς τὴν μνήμην τῆς τὸν χειμῶνα, ἐν τοῦτοις δὲν ἐλησμόνοι ὅτι ἦτο Μάρτης ἀκόμη. Καὶ ὁ Μάρτης ἔχει κάψει καρδιές. Ἐἶνε ἀπιστος ὅσον ἡ θάλασσα καὶ ἡ γυνή· εἶνε πολύμορφος ὡς ὁ Πρωτεύς. Ἐνῶ ἔχει τὴν τελειότεραν γαλήνην ἐν τῇ φύσει, αἴφνης ἐκτοξεύει τὰς τρικυμίας καὶ τὰς θυέλλας μεθ' ὅσης εὐκολίας ὁ Ζεὺς τοὺς κεραυνούς. Εἰς ἐν λεπτόν ἀναστατώνει τὸ Σύμπαν· καταρρίπτει, κατακρημνίζει, παρασύρει, καταστρέφει, ὡς τυφὼν κ' αἴφνης γαλήνῃ. Ὅλοι οἱ ἄνεμοι εἶνε εἰς τὴν διάθεσίν του· ὑπακούουν τυφλῶς εἰς τὰς προσταγὰς του· εἶνε πειθίμοι πρὸ αὐτοῦ, ὡς πρὸ τοῦ Αἰόλου.

—Μάρτης— γδάρτης
καὶ κακὸς παλονκοφρῆχτης
τὰ δαμάλια τὰ πεθαίνει
τοὺς παληόβοιδους τοὺς γδέρει.

Ἄφου τὰ δαμάλια καὶ οἱ παληόβοῖδοι δὲν δύναται νὰ ὑποφέρουν τὴν ὄργην τοῦ Μάρτη, πόσο μᾶλλον τὰ μικρά, τ' ἀδύνατα κατσικάκια; Καὶ ὅμως αὐτὰ ἦσαν ἡ μόνη ἐλπίς τῆς γρηῃ-Γαλανῆς.

Ὅταν πρὸ ὀλίγων μηνῶν ἀπέθανεν ὁ συχωρεμένος ὁ Γέρω-Γκόρας, δὲν τῆς ἀφήκεν εἰμὴ τὴν ἀχυρίνην καλίβαν του εἰς μίαν ράχην τοῦ Ἄϊ-Γιῶργη, δύο καρδάρες, δέκα χουδρὰ κουδούνια, δύο τσαντίλες, τρεῖς ἀγκλίτσες καλές ἀπὸ ξύλου ἀγριαπιδιάς καὶ δέκα κατσίκας ἐγκύους. Ταῦτα θὰ ἦσαν καλὴ κάπως περιουσία διὰ μίαν βλάχαν, ἂν δὲν τῆς ἐκληροδοτεῖ κί' ἕνα χρέος ἀπὸ διακοσίας δραχμῶν εἰς τὸν κύριον Γιαννίκον, τὸν φοβερῶτερον τοκογλύφον τῶν Λεχαιῶν.

Ἄμα ἤκουσεν ὁ Γιαννίκος ὅτι ὁ Γέρω-Γκόρας ἀπέθανεν, ἔλαβεν ἕνα δικαστικὸν κλητῆρα κ' ἐπέειπε νὰ κάμη κατάσχεσιν ὅλων του τῶν πραγμάτων. Ἡ πτωχὴ Γαλανή, ἀφῶνος ἀπὸ τὴν λύπην, ἔβλεπεν ἀφαιρούμενα τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο ὅλα τῆς τὰ πράγματα, ἐναποτιθέμενα εἰς σωρὸν πολυποικίλων καὶ ἀνώμαλων ἔξω, παρὰ τὴν θύραν τῆς καλύβας. Ἐκεῖ πλησίον ἴσταντο αἱ κατσίκες διὰ τῶν ἀθῶων βλεμμάτων καὶ τῶν παραπονετικῶν βελασμάτων των δεικνύουσαι, ὅτι ἐνύουν τὰ συμβαίνοντα, ὅτι πολὺ ἐλυποῦντο τὸν ἀποχωρισμόν.

Ἄλλ' ὁ σωρὸς ἐκείνος τῶν παντοειδῶν καὶ ἀψύχων πραγμάτων διὰ τῆς ἀφῶνου καὶ πενήμου στάσεώς του, ὠμίλει εὐγλωττότερον εἰς τὴν γρηῃ-Γαλανήν. Ἐκαστον τούτων ὠμοίαζε

μὲ βιβλίον, τὸ ὁποῖον περιείχε καὶ μίαν τῆς ζωῆς τῆς περιόδου. Ἡ καρδάρη, ἣτις ἔκλειεν εἰς τὸ ἐν μέρος, ὡς γυνὴ ἔχουσα ἐπὶ τῶν γονάτων τὴν κεφαλὴν καὶ κλαίουσα τὴν συμφορὰν τῆς· τὸ μικρὸν πρασινοβαφὲς κιβώτιον, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἐπρόβαλλον αἰδημόνως διάφορα ἐνδύματα μετὰ πολυχρῶων σειρητίων, ἔφερον εἰς τὴν μνήμην τῆς τὴν ἀγίαν ἡμέραν, κατὰ τὴν ὁποῖαν ἡ μήτηρ τῆς τὴν ἐνέδυσσε χαριτόβρτον νύμφην, ψάλλουσα τὸ συγκινητικὸν ἄσμα τοῦ χωρισμοῦ:

Ἐστὴ γειτονιά ποῦ θὲ νὰ πῆς κανέλα μὴ μασήσης
καὶ μοσχοκάρυδο μὴ φῆς καὶ μᾶς ἀλησιμονήσης.

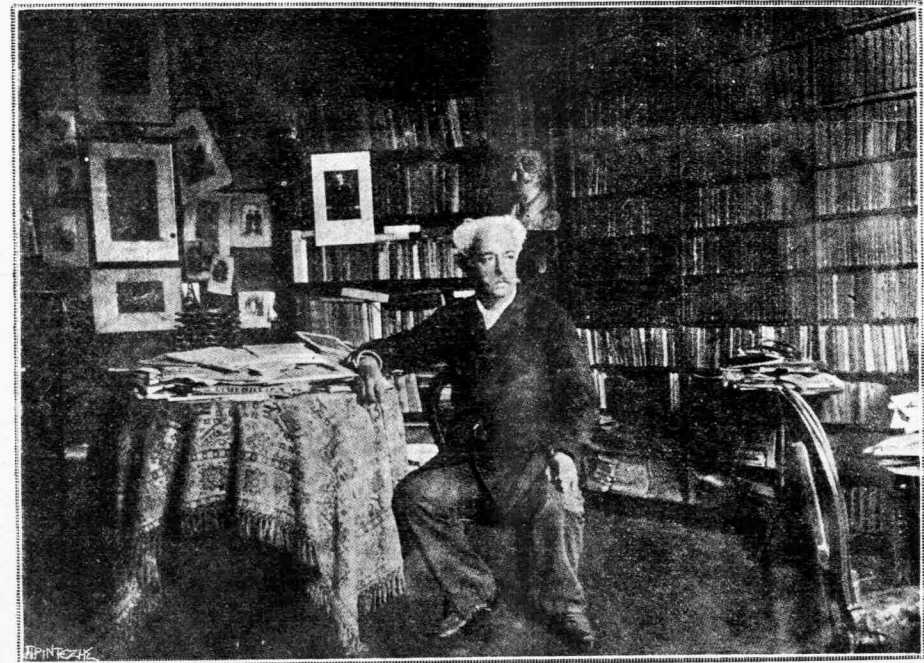
Πλησίον ἦτο τὸ καυκί, τὸ κλειδοπίνακον, ἐν τὸς τοῦ ὁποῖου ἔφαγε τὴν πρώτην νύκτα εἰς τοῦ γαμβροῦ τὴν καλύβα· ἡ πουγάνα, τ' ἀπλάδια καὶ τὰ κιλίμια, τόσα πράγματα τὰ ὁποῖα συνεδεον τὸν βίον τῆς, μετὰξὺ νεάνιδος καὶ ὑπάνδρου, τόσοι μάρτυρες τῶν θλίψεων καὶ τῶν χαρῶν αὐτῆς!... Τώρα ὅλα αὐτὰ θὰ ἐφευγον θὰ ἐπήγαιναν εἰς ξένας χεῖρας καὶ τὸ παρελθὸν θὰ ἔμενε μόνον ἐν τῇ ἐσκοτισμένῃ διανοίᾳ τῆς, ἀμυδρὸν ὅμως, ὡς παλαιωμένη εἰκὼν ἀμαυρωθεῖσα ὑπὸ τοῦ χρόνου!...

Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς Γαλανῆς ἐπληρώθησαν δακρῶν ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ταύτῃ. Παρέστη πρὸ αὐτῆς τὸ μέλλον, ἄχαρι, κατηφὲς καὶ πένθιμον, ὡς εἶνε παντὸς ἀνθρώπου χάσαντος ὅ,τι καὶ ἂν ἔχη καὶ ἠναγκασμένου νὰ ξενοδουλεῖ διὰ νὰ βγάμη τὴν κόρα τὸ ψωμί του. τὰ γονατὰ τῆς ἐκάμφθησαν κ' ἐπρόσπεσαν εἰς τὸν κύριον Γιαννίκον, ὀλολύζουσα, παρακαλοῦσα αὐτὸν νὰ τὴν λυπηθῇ ἢ νὰ τῆς δώσῃ προθεσμίαν ἢ καὶ τι τοῦλάχιστον νὰ τῆς ἀφήσῃ πρὸς ἐνθύμησιν τοῦ παρελθόντος. Ἄλλ' οὗτος ἄκαμπτος ὡς ὅλοι οἱ τοκογλύφοι, οἱ ὁποῖοι νομίζει τις ὅτι ἐπλάσθησαν ἐπίτηδες δι' αὐτὸ τὸ ἐπ' ἡγεῖμα, ὡς οἱ σκώληκες διὰ τὸν βόρβορον, ἐκίνει ἀρνητικῶς τὴν κεφαλὴν, ἔστρεφεν ἐδῶ κ' ἐκεῖ καὶ μόλις ἔβλεπε πρᾶγμα τι ἐφῶναζεν εἰς τὸν κλητῆρα μετὰ τὴν τραχείαν φωνὴν του, τὴν ὁμοίαν πρὸς κρωγμὸν ἀρπακτικοῦ ὄρνέου:

— Βάλε καὶ τὴ σούβλα· μὴ πρόσεχε, μπαρ μπα Σπύρο· νά, δὲν εἶδες τὸ κουδούνι!...

Πτωχὴ Γαλανή! ὅλα, ὅλα θὰ τὰ πάρῃ θὰ μείνης μόνη, κατὰμοιη ἐντὸς τῶν γυμνῶν τοίχων τῆς καλύβας, τὴν ὁποῖον δὲν θὰ ἠρῆτο νὰ κατάσχη ἂν τοῦ ἦτο δυνατόν!... Εὐτυχῶς κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην διήλθε τις ἐκείθεν, γνώριμος τοῦ Γιαννίκου καὶ κατέπεισεν αὐτὸν νὰ δώσῃ προθεσμίαν μέχρι τοῦ Μαΐου εἰς τὴν Γαλανήν.

Ἐκτοτε ἡ μόνη τῆς ἐλπίς ἦσαν αἱ κατσίκες ἐκεῖναι. Παρετήρει αὐτὰς μετὰ προσδοκίας καὶ ἀνυπεμονησίας. Θὰ ἔκαμναν πολλὰ κατσικάκια

ΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΟΥ DE AMICIS

Ἡ εἰκὼν αὐτὴ παριστᾷ τὸ γραφεῖον τοῦ de Amicis τὸ ὁποῖον περιέγραψε μετὰ τέχνην καὶ εἰς τὸ ὁποῖον ἔλεγεν ὅτι ἐπερίμενε τὸ αἰθνήδιον κτύπημα τοῦ θανάτου. Δυστυχῶς ὁ πόθος καὶ ἡ ἐλπίς του αὐτῆ δὲν ἐπραγματοποιήθη. Ὁ de Amicis ἀπέθανεν μακρὰν τῆς οἰκογενείας καὶ τῶν φίλων του, εἰς τὴν μικρὰν πόλιν Bardhigiera, μέσα εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τῆς Ἀγγλίας, χωρὶς τὸ τελευταῖον βλέμμα του νὰ στραφῇ πρὸς ὅσους καὶ ὅσα ἀγαπημένα πράγματα εἶχε λατρεύσει εἰς τὴν ζωὴν.

θὰ τὰ ἀνέτρεφε, θὰ τὰ ἐπώλει καὶ θὰ ἐπλήρωνε τὸν σκληρὸν Γιαννίκον, καὶ δὲν θὰ τὸν εἶχεν ἀνάγκην νὰ τῆς πάρῃ ὅ,τι καὶ ἂν ἔχη! Καὶ μετὰ συγκινήσεως ἠρίθμει διὰ τῶν δακτύλων τὰς παρερχομένας ἡμέρας ἵνα εὕρῃ τὴν ἡμέραν τοῦ τοκετοῦ.

— Κουτεύει, δὲν κουτεύει· ἐψιθύριζεν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν· βαλὲ ἀπὸ τὸν αἰ-Δημήτρην!..

Τέλος εἶδε τὴν κοιλίαν των ὑπερμέτρως ἐξωγκωμένην, εἶδε τοὺς μαστοὺς των συρομένους εἰς τὴν γῆν, παρευρέθη εἰς τὸν τοκετόν. Ὅχι δὲν εἶνε ὀλιγώτερον ἐπίσημος, ὀλιγώτερον συγκινητικὸς ὁ τοκετὸς τῶν ζώων. Ἡ κατσικά ὀλιγώτερον εὐτυχεστέρα τῆς γυναικός, τῆς ὁποίας τὴν κλίνην τριγυρίζουν οἱ συγγενεῖς καὶ ὁ σύζυγος, ὅστις εἶνε ἐκεῖ ἵνα ἐμπνεύσῃ τὸ θάρρος, ἢ κατσικά μόνη ἄνευ συγγενῶν, ἄνευ φίλων, ἐπὶ τῆς στρωμνῆς τῆς, ἐνίοτε κατάχαμα, εἰς τὸ σκότος τεκνοποιεῖ. Καὶ ὅμως αἰσθάνεται ὅλους τοὺς πόνους, ὅλας τὰς ἀγωνίας τοῦ τοκετοῦ· βάλλει ἐν γνώσει τὸ σπαραξικάρδιον ἐκεῖνο μπέεε! περιστρέφει ἀνησυχῶς, ἰκετευτικῶς τὸ βλέμμα τῆς, ἀναζητοῦσα ματαίως ἄλλο βλέμμα,

ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ν' ἀρυσθῇ τὸ θάρρος καὶ τὴν ἀφοσίωσιν!

Οὕτως ἐσκέπτετο ἡ Γαλανή· ἠγάπα τὰς κατσίκας τῆς ὡς τὸν ἑαυτόν τῆς, ὡς θὰ ἠγάπα τὰ παιδιὰ τῆς ἂν εἶχε. Καὶ διὰ τοῦτο περὶ ὅλων εἶχε φροντισεῖ. Ἐπειδὴ μεθ' ὅλας τὰς παρακλήσεις τῆς αἱ ἡμέραι τοῦ Γενάρη ἐξηκολούθουν νιφετώδεις καὶ παγεραὶ, ἔφερε τὰς κατσίκας ἐντὸς τῆς καλύβας ὅπου ἐκοιμάτο, ἠναψε πυρὰν εἰς τὸ μέσον καὶ ἤρχισεν αὐτὴ, ὡς μαῖα, νὰ τὰς βοηθῇ εἰς τὸν τοκετόν. Μετ' ὀλίγων ἡ καλύβα ἐγέμισεν ἀπὸ μικρὰ κατσικάκια, τὰ ὁποῖα τὴν ἐξεκώφαναν ἀπὸ τὰ βελάσματα, Ἄλλὰ δὲν ἦτο μόνον νὰ γεννηθῶν, ἔπρεπε νὰ ξεπεταχθῶν κ' ὅλα. Ἄλλη μέριμνα τῆς πτωχῆς γρηῆς! Ἐπρεπε νὰ κάνῃ καλωσύνη μέχρις οὐ πατήσῃ ἢ ἀνοιξίς. Ὡς δὲ ὁ γύφτος τοῦ μύθου, ὅστις φοβούμενος τὸ ψῦχος, ὅσον ὁ διάβολος τὸν σταυρὸν ἠρώτα τοὺς διαβάτας διηλεκῶς.— Γενάρης κ' ἀπὲ Μαῖς;— Φλεβάρης κ' ἀπὲ Μαῖς;— Μάρτης κ' ἀπὲ Μαῖς; οὕτω καὶ ἡ γρηῃ ἀνέμενε ἀνυπομόνως τὸν Μαῖον, τὸν χαριέστατον αὐτὸν μῆνα, κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ

ὁποίου ὄχι μόνον δὲν κρυώνουν τὰ κατσικάκια, ἀλλὰ τὰ κουρεύουν μάλιστα καὶ πωλοῦν τὸ μαλί των!...

Ἐνῶ ταῦτα ἐσκέπτετο καὶ σήμερον, ὡς πάντοτε ἡ Γαλανὴ παρὰ τὴν καλύβαν τῆς καθημένη, ὕψωσε τοὺς ὀφθαλμούς πρὸς τὸν καθαρὸν οὐρανόν. Ἐκατέβασεν αὐτοὺς εἰς τὰ περίξ καταπράσινα τοπία, τοὺς προσήλωσεν ἐπ' ὀλίγον εἰς τὴν ἀπέναιτι ράχην, ὅπου ἦσαν τὰ κατσικάκια τῆς κ' ἐπειτα στραφεῖσα πρὸς τὴν μικρὰν ἀνεψιάν τῆς:

— Κάτσε κατὰ ἧς, Ἀσήμω· τῆς εἶπε μὲ βραχνὴν κ' ἐπιβάλλουσαν φωνήν.

— Ὅχι δὲν κάθουμαι! εἶπεν ἡ μικρὰ κτυπῶσα τοὺς πόδας τῆς μὲ πείσμα.

Βλέπουσα δὲ μετὰ τρυφερότητος μικρὸν σαλίγκαρον, τὸν ὁποῖον εἶχε ξεθάψῃ ἀπὸ μιᾶς ρωγμῆς τοῦ λόφου, ἤρχισε νὰ τοῦ ψάλλῃ μὲ φωνὴν καθαρὰν καὶ γλυκεῖαν, ὡς τὸ ψιθύρισμα τῆς πλησίον πηγῆς:

— Σαλίγκαρε, σαλίγκαρε,
βγάλ' τὰ κέρατά σου,
γιατ' ἔρχετ' ἡ κυρὴ σου
μὲ τὰ πρόβατά σου!

Ὁ δὲ σαλίγκαρος, ὡς νὰ ἤκουε τὴν φωνὴν τῆς κόρης κ' ἐννοεῖ τοὺς λόγους τῆς, σιγά-σιγά ἐξήρχετο τοῦ ὄστράκου του. ἔστρεφεν ἐδῶ κ' ἐκεῖ τοὺς μικκίλους, ὡς κόκκον σινάπewς, ὀφθαλμούς του, ἐκίπει τὰ κερατάκια του κ' ἐκαμάρωνε. Ἡ Ἀσήμω ἠὲ χαριστιεῖτο πολὺ εἰς τοῦτο κ' ἐπανε λάμβανε γελῶσα:

— Σαλίγκαρε, σαλίγκαρε,
βγάλ' τὰ κέρατά σου,
γιατ' ἔρχετ' ἡ κυρὴ σου
μὲ τὰ πρόβατά σου!

— Βάβα! Βάβα! εἶπεν αἴφνης διακόψασα τὸ τραγοῦδι· βυζαίνουν τὰ κατσικάκια!

— Ἀλήθεια μωρή! εἶπεν ἡ γρηά.

Καὶ πλήρης χαρᾶς παρετήρησεν ὅτι τὰ κατσικάκια ἐβύζαινον.

Δόξα σοι ὦ Θεός! Αἱ κατσικές πρό τινων ἡμερῶν εἶχον ἀβασκαθῆ. Ὁ Βόλας ὁ ὁποῖος ἐπέρασεν ἐκεῖθε καὶ εἶδε τοὺς μαστοὺς τῶν κατσικών πλήρεις γάλακτος, ἤνοιξε ἐκπληκτος τοὺς ὀφθαλμούς του κ' ἐφώνησεν

— Μωρέ! τί φόρτωμα πῶχουνε!...

Καὶ τοῦτο χωρὶς νὰ τὰς φτύσῃ. Διὰ τοῦτο τὸ γάλα των ἀμέσως ἐστεῖρευσε. Τὰ πτωχὰ κατσικάκια προσεκολοῦντο εἰς τὰ μαστάρια, ἐβύζαιναν, ἀλλ' οὐδόπως εὗρισκον τροφήν. Ἦρχισαν νὰ ἰσχυραίνου, νὰ γίνωνται ἀδύνατα, ραιβὰ, ζαρωμένα. Ἡ γρηά Γαλανὴ ἦτο εἰς μεγάλην ἀπελπισίαν· ἂν ὁ καιρὸς ἐξηκολούθει ἀστατος καὶ ἡ κατσικές δὲν εὗρισκον τὸ γάλα των, τὰ

κατσικάκια θὰ ἔλυνον στὰ πόδια των. Καὶ μετ' ὀλίγον ἡ φοβερὰ ὄψις τοῦ Γιαννίκου θὰ ἐφαίνετο πρὸ τῆς καλύβας καὶ θὰ ἠκούετο ἡ τραχεῖα του φωνή, ἡ ὁποία ὅπου ἀντηχήσῃ φέρει καταστροφήν ὡς ἡ φωνὴ τῆς κουκουβάγιας.

— Βάλε καὶ τὴ σούβλα· βάλε καὶ τὸ κουδούνι!

Ἔ! καλλίτερον νὰ μὴ ζήσῃ νὰ ἰδῇ καὶ ἄλλην μίαν τοιαύτην ἡμέραν.

Εὐτυχῶς ἡ Σμαράγδω, ἡ κουμπάρα τῆς Γαλανῆς, ἤξευρε τὸ γίγιο. Ἐρριψε τρία ἀμμένα κάρβουνα εἰς ἓνα ξυλοκάματο, πλήρες πηγαίου καὶ καθαρῦ νεροῦ, εἶπεν ὀλίγα λόγια, τὸ ἐσταύρωσε τρίς κ' ἐπότισε μ' αὐτὸ τὰς κατσικές. Τώρα τὸ γάλα των ἐπέστρεψε τὰ κατσικάκια ἐπιασαν πάλιν τὸ μαστάρια κ' ἐσώθηθησαν Ἡ γρηά ἦτο ἡσυχος, ἡσυχωτάτη ἤδη Ὁ Μάρτης ἐπέρασεν τὰ κατσικάκια ἐπιασαν τὸ βυζί· τί εἶχε πλέον νὰ φοβηθῆ;

Ἄλλ' ἐνῶ ταῦτα ἐσκέπτετο καὶ ὕψωνε τοὺς ὀφθαλμούς τῆς θριαμβευτικῶς, ὡς ἄνθρωπος διαφυγῶν μέγαν κίνδυνον, τὸν ὁποῖον ἐνόμιζε πρότερον ἀναπόφευκτον, βλέπει ἔξαφνα τὸν οὐρανὸν σκεπασμένον ἀπὸ μαῦρον κατάμαυρον μαυρὰν νεφῶν. Ἀστραπὴ διαδέχεται τὴν ἀστραπὴν, βροντὴ τὴν βροντὴν καὶ πρὶν προφθάσῃ νὰ ἀνεγερθῆ τῆς θέσεώς τῆς, χάλαζα παχεῖα μετὰ σφοδροῦ ἀνέμου ἀποκρύπτουν τὰ περίξ ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς τῆς. Τρέχει ἡ γρηά μὲ λαχτάραν νὰ συνάξῃ τὰ κατσικάκια καὶ τῆς κατῆκε εἰς τὸ μανδρί, ἡ χάλαζα τὴν μαστίζει κατὰ πρόσωπον, ὁ ἀνεμος τῆς ἐμποδίζει τὰς κινήσεις καὶ τότε πλήρης ἀγανακτήσεως φωνάζει μὲ ὄλην τῆς τὴν καρδιά:

— Ὅσον πομπή σου, γέρω Μάρτη! τὰ κατσικάκια μου τ' ἀνάστησα!... δὲν σ' ἔχω ἀνάγκη.

Ἄνθρ. Καρκαβίτσας

ΚΑΛΗΜΕΡΟΥΔΙΑ

(κατὰ τὸ Ἀγγλικὸ Α. Πάλλη)

Μὲ τὴν καμάρη περπατεῖ
τὴν κόκκα της κρατῶντας
καὶ μὲ ἓνα σπάγκο τὸ γατὶ
ξοπίσω της τραβῶντας!

Κοντὰ στὴν πόρτα σταματᾷ
πρὶν πάει παραπέρα,
καὶ τὰ πουλιά της χαιρετᾷ
μὲ μιά της καλημέρα.

«Καλημεροῦδια σας, πουλιά,
καλημεροῦδια, χήνα...
τὴν κόκκα δὲν τρανταρνᾷ.
καὶ τὸ γατὶ ψιψίρα.»

«Κι' ἂν μὲ ρωτᾷτε καὶ γιὰ ποῦ,
ἐγὼ ρωτῶ ἐθῆρα,
πῶς νὰ προσγίω τὸν πιποῦ
ποῦ μὲ φιλεῖει σῶκα.»

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΤΟ ΠΛΟΙΟΝ

Ἡ ΝΕΑ ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΤΟΥ Δ' ΑΝΝΟΥΝΤΖΙΟ

Δ'

ΘΕΟΣ, ἡ ἠθική, τὸ καθῆκον, ἡ πολιτικὴ καὶ θρησκευτικὴ ἀρετὴ ὁμιλοῦν διὰ τοῦ στόματος τοῦ μοναχοῦ, ὁ ὁποῖος μέμφεται ἀύστηρότητα τὸν ἀνάξιον ὑπατον τῆς πόλεως. Ἡ Βασιλιόλα μὲ τὴν χάριν τοῦ πνεύματος, τὴν γοητεῖαν τῆς σαρκός, τὴν γλυκεῖαν τοῦ λόγου τρυφερότητα, τὴν πλαστικὴν τοῦ ἡμιγύμνου σώματος στάσιον, τὴν ἐπιτηδεῖαν ἐξέγερον τῆς πολεμικῆς φιλοδοξίας παλίζει ἐναντίον τῶν αὐστηρῶν λόγων τοῦ καλογῆρου. Ἡ ἀβεβαιότης, ἡ ἀποφασιστικότης ἡ πάλιν μετὰ τοῦ πυρετοῦ καὶ τῶν αἰσθήσεων τοῦ πάθους καὶ τὸ καθῆκον τοῦ χριστιανοῦ, τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ ἀρχοντος τῆς πόλεως, πλημμυροῦν τὴν ψυχὴν τοῦ Ὑπάτου ὁ ὁποῖος σιωπᾷ.

Ἡ κατακραυγὴ τοῦ μοναχοῦ κατὰ τῆς Βασιλιόλας δυναμόνει μέσα εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Γρατίκου τὴν ὀργὴν καὶ τὴν ζηλοτυπία. Ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ ὁμιλεῖ ἐναντίον τῆς γυναικὸς ποῦ ἐνσαρκώνει τὴν ἁμαρτίαν, τῆς εἰδωλολάτρινος, τῆς ἐνόχου καὶ ὑπευθύνου δι' ὅλην τὴν ἀνθρωπίνην διαφθοράν, διὰ τὴν ὁποῖαν φημίζονται αἱ γυναῖκες ὅλων τῶν ἐποχῶν καὶ ὅλων τῶν λαῶν. Τὴν ὑβρίζει, τὴν ἐξευτελεῖ. Ἡ Βασιλιόλα ἐν τῷ μεταξύ ἀφίνει νὰ φευγῶν ἀπὸ τὸ σῶμα τῆς τὰ φορέματά της τὸ ἓνα μετὰ τὸ ἄλλο καὶ γυμνὴ σχεδὸν προσπλᾶνει τὸ προκλητικὸν βλέμμα της πρὸς τὸν Γρατίκου, ὁ ὁποῖος φρικτῶ πρὸ τοῦ θριαμβεύοντος ἐκείνου σωματικοῦ κάλλους. Ὁ μοναχὸς ἐπιμένει καίως ὕστατον ἐπιχειρήμα διὰ νὰ ξεριζώσῃ ἀπὸ τὴν καρδίαν τοῦ Ὑπάτου τὸ παράνομον πάθος, ἀποκαλύπτει εἰς τὸν ἐξαλλὸν ἐκ ζηλοτυπίας Γρατίκου ὅτι ἡ γυναῖκα ἐκεῖνη εἶναι ἐρωμένη καὶ τοῦ ἀδελφοῦ του Σεργίου, τοῦ ἐπισκόπου. Ἡ Βασιλιόλα αἰσθάνεται ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀποκαλύψεως αὐτῆς θὰ εἶναι τρομερὸν καὶ ὄργῃ πρὸς τὸ δολοφόνον ὄπλον της διὰ νὰ πληγῶσῃ τὸν μοναχὸν εἰς τὰ γόνατα καὶ τὸν ἀναγκάσῃ νὰ κύψῃ πρὸ τοῦ κάλλους της.

Ὁ Μάρκος τῆς ἀρπάζει τὸ ὄπλον καὶ διώχνει τὸν ἄνθρωπον τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ ἐρημικὸ νησί τῆς ἐξορίας του, μελετῶν νὰ σκοτώσῃ ἔπειτα καὶ τὴν Βασιλιόλα.

Ἄλλ' αὐτὴ τὸν ἀφοπλίζει μὲ τὴν τρυφερότητά της: Μάρκε, εἶσαι πολὺ ὠχρὸς, τοῦ λέγει, ἀτενίζουσα αὐτὸν εἰς τὰ μάτια. Τὸ βλέμμα της δηλητηριάζει καθε τοῦ νεογεννητικότη, ἐν τούτοις προσποθεῖ νὰ τῆς ἀντισταθῇ.

Τότε αὐτὴ τοῦ ἀποκαλύπτει ὅτι ἐφόνευσεν ὅλους τοὺς φίλους του μέσα εἰς τὸ βάραθρον ἐκεῖνο τῆς καταδίκης των. Ἡ τρομερὰ εἰδησις πλήττει ὡς κεραυνὸς τὸν Μάρκον. ὁ ὁποῖος ἀποφασίζει ὀριστικῶς πλέον τὸν θάνατον τῆς Βασιλιόλας. Τὴν στιγμὴν ἐκεῖνην ἀκούεται

ψάλλων ὁ χορὸς τῶν χριστιανῶν ἐξ ἑνὸς, ὑμνούντων τὴν Θεοτόκον, καὶ ὁ χορὸς τῶν ἐθνικῶν ναυμάχων, τοὺς ὁποῖους ἡ Βασιλιόλα ἐφερεν ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὑμνοῦντων τὴν Ἀφροδίτην, τὴν ἀνίκητον εἰς τὰς νίκας.

Ἡ Βασιλιόλα διὰ νὰ ἀνακτήσῃ τὴν ἐπὶ τοῦ Γρατίκου δύναμιν της κεντᾶ δεξιότατα τὴν φιλοδοξίαν τῆς ἀπλοϊκῆς τοῦ ψυχῆς. Καὶ λαμβάνουσα ὕψος προφητικὸν λέγει: Βλέπω ἐπάνω εἰς τὴν κεφαλὴν σου ἄρμα πύργων, βλέπω εἰς τὴν κεφαλὴν σου τὸ στέμμα αὐτοκράτορος. Ἐὰν σὲ βοηθῶ ἐγὼ νὰ κατακτήσῃς τὴν Κωνσταντινούπολιν, τὴν ἀντίπαλον αὐτῆς τῆς Ρώμης, τὴν διεφθαρμένην καὶ ξεπεσμένην εἰς ἀσωτίας καὶ εἰς κραιπάλων. Καὶ διατὶ ὄχι. Τί ἦτο λοιπὸν ὁ Ἰουστινιανὸς καὶ τί ὁ Εὐτρόπιος καὶ ὁ Μόντιος τῆς Χαλκιδικῆς. Ὅλοι ἄνθρωποι οὐτιδανοί. Ἡ Θεοδώρα ἀπέθανε καὶ ὁ Ἰουστινιανὸς εἶναι γέρον.

Ὁ Μάρκος ἐνδίδει, νικάται καὶ πάλιν μεθυσμένος ἀπὸ ἐρωτα καὶ φιλοδοξίαν σήτγγει σὴν τρελλὸς τὴν γόνισσαν εἰς τὴν ἀγκάλην του. Αἰσθάνομαι τῆς λέγει, ὅτι μὲ μισεῖς, ὅτι δὲν ἔμπορεῖς νὰ ἀγαπᾷς ἐκείνον, ποῦ ἐρῶμωσε τὸ σπῆτι σου καὶ κατέστρεψε τοὺς ἰδικούς σου. Ἄλλ' ἀδιάφορον! Εἶμαι ἰδικός σου, δούλος σου, εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἁμαρτίας. Καὶ ἡ Βασιλιόλα ἡ ὁποῖα τὸν θέλει ἀληθινὸν καὶ ταπεινωμένον δούλον της, τὸν διατάσσει νὰ τῆς σπκώσῃ ἀπὸ κάτω τὸ φέρεμά της καὶ τὴν ζώνην της, τὴν ἀπὸ χρυσᾶ φλωριά. Ὁ Ὑπάτος διστάζει αἰσθανόμενος τὴν ταπεινώσιν, ἀλλὰ τὸ βλέμμα τῆς κόρης νικά. Καὶ ὁ Ὑπάτος ταπεινωμένος κύπτει κατὰ γῆς καὶ περὶσυλλέγει τὰ κοσμήματα τοῦ κάλλους της. Ἡ Βασιλιόλα ἡ ὁποῖα θέλει νὰ τὸν δοκιμάσῃ συμβολικῶς καὶ εἰς τὴν μέλλουσαν δόξαν του τοῦ λέγει: Δέσποτα, κρυόνω, σκέπασέ με μὲ τὴν πορφύραν σου. Καὶ ἡ πορφύρα τοῦ ἀρχοντος σκεπάζει ἀμέσως τὸ ὠραῖον σῶμα. Ὁ θρίαμβος εἶναι πλήρης καὶ τὰ μάτια τῆς Βασιλιόλας βλέπου μὲ μῖσος καὶ καταφρόνησιν τὸν ἠττημένον τὸ ἄσμα τῶν ναυμάχων, τῶν ἀνθρώπων της ἀκούεται τώρα νικηφόρον καὶ καλύπτει τὸ ἄσμα τῶν χριστιανῶν. Ἡ Ἀφροδίτη νικά, ἡ Παρθένος ἠττᾶται.

Εἰς τὸ ἐπεισόδιον αὐτὸ διαγράφεται ὁ χαρακτῆρ τῆς ἀπαισίας γυναικὸς μὲ τὸν παρὰ φύσιν προορισμὸν τῆς καταστροφῆς. Τῆς γυναικὸς, τῆς μοχθηρᾶς καὶ τῆς ἀσώτου, ἡ ὁποῖα κάμνει τὸ κακὸν διὰ τὸ κακόν, ἀπισμονοῦσα σχεδὸν τὴν ἐκδικησιν, ἡ ὁποῖα τὴν ὠθεῖ. Ἡ θεὰ τῶν καταστροφῶν ὅπου σκορπίζει τὸ κάλλος της καὶ αἱ τρομερὰ χάριτες της τὴν μεθύουν καὶ γεννοῦν διαρκῶς εἰς τὴν ψυχὴν της τὴν ζωντὰν ἀνάγκην νὰ σπείρῃ γύρω της νέας ἀθλιότητος. Εἶναι τὸ σύμβολον τῆς γυναικείας φιληδονίας, ὅταν δὲν συγκρατῆται οὔτε ἀπὸ τὴν φρόνησιν, οὔτε ἀπὸ τὸ εὐγενὲς αἰσθημα. Τύπος παλαιός, ὡς τῆς Δαλιδᾶς καὶ τῆς Ἰεζάβελ καὶ τῆς Ἑλένης καὶ τῆς Σαλόμης καὶ τῆς Gioconda καὶ τῆς νεωτέρας Ἑλζαννίδος, τῆς Μαρίας τῆς Πενταγιώτισσας.

Ι. Μονουόρης

MARIA ΜΠΑΣΧΙΡΤΣΕΦ

Ἡ ἀλληλογραφία της μετὸν Guy de
Maupassant

Ε΄.

ΤΟ ΓΡΑΜΜΑ σας με ἐπνιξεν ἀπὸ τὴν πολὺ δυνατὴ μυρουδιά. Μετὶ τὸ ὥραϊον τρόπον ἀπαντᾶτε εἰς μίαν γυναῖκα, ἡ ὁποία ἐφάνη ὀλίγον ἀπερίσκεπτη.

Βεβαίως ὁ Ἰωσήφ πταίει καὶ γι' αὐτὸ εἶναι τόσο στενοχωρημένος. Ἄλλ' ἔγραφε μετὶ τὸ κεφάλι γεμᾶτο ἀπὸ ὄλες τῆς ἐλαφρότητος τῶν βιβλίων σας. Καὶ ἔπειτα εἶναι ἀσυγχώρητος διότι δὲν ἀστειεύεται κἀνείς με πρόσωπα τῶν ὁποίων δὲν γνωρίζει τοὺς ἀβροὺς τρόπους. Ἄν τοῦλάχιστον τὸ γράμμα σας ἦτο κᾶπως ἔξυπνο! ὑπομονή.

Τώρα θὰ σᾶς εἰπῶ καὶ ἐγὼ ἓνα πράγμα, τὸ ὁποῖον δὲν θὰ πιστεύσητε, καὶ εἰς τὸ ὁποῖον—διὰ τὴν ἱστορίαν—με ἐπρολάβετε δυστυχῶς. . . . Λοιπὸν καὶ ἐγὼ σᾶς ἐβαρέθηκα. Ἀπὸ τὸ πέμπτον γράμμα σας ὁ ἐνθουσιασμός μου εἶχε ψυχραυθῆ. . . Ὁ κόρος ἴσως; Καὶ περίεργον! Διότι δὲν μοῦ ἀρέσει συνήθως παρὰ ὅ,τι χάνω. Ὡστε ἔπρεπε νὰ ἐπιθυμῶ ὑπὲρ ποτε τὴν τῶρα τὰ γράμματά σας. . . .

Ἄλλὰ γιατί σᾶς ἔγραψα; Ἴδου τί συμβαίνει ἐνίοτε εἰς μερικοὺς ἀνθρώπους. Ξυπνοὺν ἔξαφνα ἓνα πρῶτ καὶ ἀνακαλύπτουν ὅτι ἐνῶ εἶναι καμωμένοι ἀλλοιώτικα ἀπὸ τοὺς ἄλλους, ὅμως περιστοιχίζονται ἀπὸ ἡλιθίους. Καὶ κλαίουσιν τότε ὅλα τὰ σπάνια μαργαριτάρια ποὺ πηγαίνονται χάσει μέσα εἰς τῆς λάσπης ποὺ κυλοῦνται τῶσοι χοῖροι. Καὶ συλλογίζονται: Ἄν ἐγὼ ἤξευρα ἓνα μεγάλον ἄνθρωπον, μίαν μεγαλοφυΐαν, θὰ ἦτο θαυμάσιον! Ποιὸς ξέρει; Ἴσως μετὰ μακρὰν ἀλληλογραφίαν θὰ ἀπεκτούσα τὴν φιλίαν του μετὶ τρόπον κᾶπως ἀσυνείθιστον. Ἀυτὰ ἐσκέφθην καὶ σᾶς ἐξέλεξα. . . .

Ἄλλὰ δι' ἀλληλογραφίας τοιαύτης φύσεως ἀπαιτεῖται διὰ τὸν ἀγνωστον θαυμασμός ἀπεριόριστος, ποὺ γεννᾷ τὴν συμπάθειαν, καὶ ὑπαγορεύει τόσα ὥραϊα πράγματα, τὰ ὁποία ἐπὶ τέλους συγκινοῦν καὶ ἐνδιαφέρουν τοὺς μεγαλοφυεῖς ἀνθρώπους.

Δυστυχῶς τίποτε ἀπὸ ὅλα αὐτὰ δὲν συνέτρεξεν εἰς τὴν γνωριμίαν μας. Σᾶς εἶχα ἐκλέξει μετὶ τὴν ἐλπίδα, ὅτι ἀργότερα θὰ ἦσθανόμην δι' ἐσᾶς θαυμασμόν ἀπεριόριστον. Διότι εἶσθε ἀκόμη σχετικῶς πολὺ νέος.

Σᾶς ἔγραψα λοιπὸν μετὶ ψυχρὸν ἐνθουσιασμόν καὶ δι' αὐτὸ τελειώνομεν μετὶ ψυχρὰ καὶ κάθε ἄλλο παρὰ ὑποχρεωτικὰ λόγια. Ἄλλ' ἀφοῦ ἐφθάσαμεν νὰ λέγωμεν ὅ,τι σκεπτόμεθα, ἡμπορῶ νὰ

προσθέσω ὅτι τὸ κακὸ γράμμα σας με ἔκαμε νὰ περάσω μίαν πολὺ κακὴν ἡμέραν. Αἰσθάνομαι ψυχραμένη, ὅταν ἡ προσβολὴ νὰ ἦτο πραγματικὴ πρὸς ἐμὲ καὶ ὄχι πρὸς τὸν Ἰωσήφ.

Σᾶς ἀποχαιρετῶ λοιπὸν μετὶ χαρὰν. Ἐὰν ἔχετε ἀκόμη τὰ αὐτόγραφέ μου, μοῦ τὰ ἐπιστρέψετε. Τὰ ἰδικὰ σας τὰ ἐπώλησα εἰς τὴν Ἀμερικὴν εἰς τρελλὰς τιμὰς.

Ἰωδὴφ ὁ ἀπογοητευμένος

La Gaulete Etretat, 22 Ἀπριλίου.

Σᾶς προσέβαλα λοιπὸν τόσο. κυρία. Μὴν τὸ ἀρνηθῆτε. Χαίρω πολὺ δι' αὐτὸ καὶ σᾶς ζητῶ ταπεινώτατα συγγνώμην. Δὲν ἤξευρα πολὺ εἶσθε. Εἴχετε ὀρχίσει μετὶ γράμματα αἰσθηματικά, ρεμβώδη, μετὶ ὕφος κᾶπως ἐξημμένον. Καὶ γιὰ μὲν στιγμὴ σᾶς ἐξέλεβα διὰ. . . .

Τότε σᾶς ἀπήτησα εἰς τόνον σκεπτικόν. Μετὶ ὑπερέβητε ὅμως εἰς τὸ ὕφος αὐτὸ καὶ εἰς τὸ προτελευταῖόν σας γράμμα ἐγράφετε τόσο περίεργα πράγματα, ὥστε νὰ μὴ μοῦ εἶναι δυνατόν πλέον νὰ σᾶς φαντασθῶ. Καὶ ἔλεγα: νὰ εἶναι γυναῖκα ποὺ διασκεδάσει ὀπίσω ἀπὸ τὸ ἀγνωστον, ἢ ἀπλῶς καμνὰ κατεργάρα τῆς γραμμῆς. . . . Καὶ ἠθέλησα ἐπὶ τέλους νὰ μάθω. Ὁμολογῶ ὅτι ἐκέντησα δυνατώτερα ἀπὸ ὅσον ἔπρεπε, καὶ σᾶς ἐπλήγωσα. Συγχωρήσατέ με κυρία, καὶ μάθετε ὅτι ἡ ἰδέα, ὅτι ἐξ αἰτίας μου μίαν κυρία ποὺ δὲν γνωρίζω ἐπέρασε μίαν κακὴν ἡμέραν, με ἐλύπησε φοβερά. Ζητήσατε, κυρία μου, τὸ αἴτιον τῆς λύπης αὐτῆς εἰς λόγους λεπτότητος. . . .

Καὶ τώρα πιστεύσατε, Κυρία, ὅτι δὲν εἶμαι οὔτε τόσο σκαιός, οὔτε τόσο σκεπτικιστής, οὔτε τόσο ἀπρεπής, ὅσον ἐφάνηκα μαζί σας.

Τρέφω μόνον, χωρὶς νὰ τὸ θέλω, μεγάλην δυσπιστίαν πρὸς τὸ μυστήριον, τὸ ἀγνωστον καὶ τὰς ἀγνώστους. Πῶς θέλετε νὰ ὀμιλῶ εἰλικρινῶς πρὸς τὴν Χ. . . ἡ ὁποία μοῦ γράφει ἀνωμόως, καὶ ποὺ ἔχει νὰ εἶναι ἐχθρὸς μου ἢ καὶ κανεὶς ἀστεῖος *sarceur*. . . . Μετὶ τοὺς κρυμμένους, κρύπτομαι καὶ ἔτσι εἶμεθα ἴσος πρὸς ἴσον. Μετὶ τὴν τελευταίαν μου ὅμως πονηρίαν ἀνεκάλυψα μίαν γωνίαν τῆς ψυχῆς σας. . . . Καὶ πάλιν συγγνώμην. Φιλῶ τὸ ἀγνωστο χέρι ποὺ μοῦ γράφει.

Τὰ γράμματά σας, Κυρία μου, εἶναι εἰς τὴν διάθεσίν σας, ἀλλὰ δὲν θὰ τὰ ἐμπιστευθῶ παρὰ εἰς τὰ ἰδικὰ σας χέρια. Καὶ εἶμαι πρόθυμος δι' αὐτὸ νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὸ Παρίσι εὐθύς ὅταν με διατάξετε.

GUY DE MAUPASSANT

Η Κ. ΝΙΝΑ ΦΩΚΑ
ΚΑΙ Η ΕΣΠΕΡΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΟΦΘΑΛΜΙΑΤΡΕΙΟΥ

ΤΗΝ ΠΑΡΕΛΘΟΥΣΑΝ Πέμπτην 13ην Μαρτίου ἐδόθη εἰς τὸ Δημοτικὸν Θεάτρον καὶ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Βασιλίσσης ἡ πρὸ πολλοῦ ἀγγελθεῖσα ὑπὲρ τοῦ Ὀφθαλμιατρείου ἐσπερίς. Κατ' αὐτὴν διὰ πρώτην φοράν ἀντεπροσωπεύθη πλουσιῶς καὶ ἐπὶ τὸ ἐπισημότερον οὕτως εἰπεῖν καὶ ἡ φιλολογικὴ μας κίνησις. Τὴν εἰσήγησιν τῆς ἐσπερίδος ἔκαμεν ὁ κ. Χ. Ἄννινος διὰ καλλιτεχνικοῦ μεθυραφῆματος. Ὁ κ. Πολέμης ἀπήγγειλεν ὠραῖον ποίημα. Ὁ κ. Προβελέγγιος ἀνέγνωσε σκητὴν ἐκ τοῦ ἀνεκδότου τοῦ δράματος, ὁ Νικηφόρος Φωκᾶς, ὁ κ. Ξενόπουλος ἀνέγνωσεν ὠραῖον μελέτην τοῦ περὶ ἐνός μεγάλου Πέρσου Ποιητοῦ τοῦ 11ου αἰῶνος καὶ ἀπήγγειλεν ὀλίγους ἀπὸ τοὺς ὠραίους τοῦ στίχους. Τὴν ἐσπερίδα ἔκλεισεν ὁ κ. Σουρῆς μετὶ ἐξυπνότατον ποίημα τὰ «Μάτια», τὸ ὁποῖον ἐχειροκροτήθη πολὺ.

Τοῦ μουσικοῦ μέρους ἡ ἐπιτυχία ὑπῆρξε τελεία. Ὁ κ. Σουλτζα, καθηγητὴς τοῦ Ὁδείου Λόττνερ, γλυκύτατα μετὶ πραγματικὸν αἰσθηματικὴν ἀσφαλῆ *virtuosité* ἐξετέλεσεν εἰς τὸ βιολίον τὴν *Romance* καὶ τὸ *finale* τοῦ δευτέρου κονσέρτου τοῦ *Vienianwsky* καὶ ἡ δεσποινὴς *von Herschelmann*, καθηγήτρια τοῦ Ὁδείου Λόττνερ, διὰ τῆς χάριτός της ἤδη ἐξεγείρουσα τὴν καλλιτεχνικὴν ἀντίληψιν ἐξετέλεσεν ἀβρότατα τὴν *Nivelette* τοῦ *Chumant* καὶ τὸ *finale* τῆς ὑπ' ἀρ. 58 συνάτας τοῦ *Chopin*.

Καὶ τῶρα ὀλίγα γράμματα διὰ τὴν κυρίαν Νίναν Φωκᾶ. Βεβίως δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορά κατὰ τὴν ὁποίαν καταπλήσσει τὸ μέγα τάλαντον τῆς ἐμπνευσμένης μας αἰδοῦ. Ἀπὸ τῆς πρώτης τῆς ἐμφανίσεως, ὅτε πρὸ πενταετίας ἐπισκεπτομένη κατὰ πρῶτον τὰς Ἀθήνας προσέφερε τὸ ἄσμα τῆς ἀρωγὸν εἰς ἐσπερίδα τῆς Φιλοπώχου Ἀδελφότητος τῶν Κυριῶν, εἶχεν ἠλεκτρίσει τὸ ἄσμα αὐτὸ καὶ ἡ ἀνεξήγητος γοητεία τοῦ ἐμεινεν ἀνεξάλειπτος. Ἀλλὰ ἡ κυρία Φωκᾶ ἔχει τὴν δύναμιν νὰ παρέχη πάντοτε διὰ τοῦ ἄσματός της καὶ νέας συγκινήσεις. Μετὰ κάθε συναυλίαν ἡ κυρία Φωκᾶ ἔχει τραγουδήσει ὅσον οὐδέποτε ὠραῖα. Μετὰ βίας, τὴν τελείαν εὐσυνειδησίαν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν καὶ τὴν χάριν τῆς Γαλλικῆς Σχολῆς ἐδημιούργησεν ἐν τῇ καλλιτεχνικῇ τῆς ψυχῇ ἄσμα σχεδὸν ἀτομικόν, ἄσμα τὸ ὁποῖον λούεται εἰς τὸ ἑλληνικὸν φῶς καὶ εἰς τὴν γλυκύτητα τῶν ἑλληνικῶν χρωμάτων καὶ τῶν ἑλληνικῶν γραμμῶν. Τὸ τραγοῦδι τῆς ἔχει ζῆσθημα

NINA ΦΩΚΑ

ἀπειρον, ἀλλ' αἰσθηματὸ ὁποῖον οὐχ ἦτον γνωρίζει νὰ συγκρατῆ, τὸ ὁποῖον οὐδέποτε περιπίπτει εἰς κληλείαν. Θίγει σιγὰ σιγὰ ὅλας μας τὰς καλλιτεχνικὰς χορδὰς βελούτατα. Ὁταν τραγοῦδι ἡ κυρία Φωκᾶ ὅλα φαίνονται ὠραῖα, διότι ἡ εὐμορφία καὶ ἡ ἁρμονία ποὺ ὑπάρχει εἰς τὴν φύσιν εὐρίσκειται εἰς τὸ τραγοῦδι τῆς. Τὸ πρόσωπόν της ἀστράπτει ἀπὸ ψυχικὴν εὐδαιμονίαν καὶ χύνει γύρω του μίαν αἰγλήν ὠραϊότητος, ἡ ὁποία μεταδίδεται εἰς τὸ ἀκροατήριόν της καὶ γεμίζει ὅλων τὴν ψυχὴν καὶ ἀκτινοβολεῖ εἰς ὅλα τὰ πρόσωπα. Αὐτὴν τὴν δύναμιν ἔχει ἡ Ἑλληνὶς καλλιτέχνης καὶ δι' αὐτὸ κάθε φοράν ἔχει τραγουδήσει ὅσον οὐδέποτε ὠραῖα. Αὐτὴν τὴν φοράν μας παρουσίασε καὶ χορὸν ἀπὸ τὰς μαθητρίδας ὅπου ἔχει εἰς τὸ Ὁδεῖον Λόττνερ. Ἐτραγοῦδησεν τὸ «*Ange Gardien*» τοῦ *Cesar Frank* καὶ χορωδίαν ἐκ τοῦ *Vaisseau fantome* τοῦ *Vagner*. Τὸ γεγονός εἶναι, ὅτι οὐδέποτε ἐπαρουσιάσθη χορὸς μετὶ τέτοιου *ensemble*, καὶ τέτοιον χάρι, τέτοιον χρωματισμό. Ἐψάλαν μετὶ τὴν καλλιτεχνικὴν πνοὴν τῆς κυρίως Φωκᾶ. Ὅσον εὐκόλον εἶναι νὰ μεταδοθῆ ἡ καλλιτεχνικὴ αὐτὴ πνοὴ ὅταν πράγματι εἶναι ἀληθινή.

Τὸ κοινὸν κατελήθη ὅχι πλέον ἀπο ἐνθου-

σικσμόν, ἀλλ' ἀπὸ ἀληθῆ φρενήτιδα πρὸ τῆς τελείας αὐτῆς χορῳδίας τοῦ «Στοιχειωμένου Πλοίου». Ἀληθινὰ στοιχειωμένον! καὶ ἀληθινὸς ἐσκόρπιζε μαχίρας. Καὶ ὅταν σκεφθῆ κανεὶς ὅτι αἱ μαθητήρια αὐτὰ πρὸς κολοουθῶν μῦθις ἀπὸ πέρουσι τὰ μαθημάτα τῆς κυρίας Φωκᾶ καὶ ὅτι τὸσον ἀριστοτεχνικὴ καὶ τελεία ἦτο ἡ ἐκτέλεσίς των, σκέπτεται τί θὰ εἶναι τὸ ἐλληνικὸν μελόδραμα, τὸ ὁποῖον θὰ κητήριζε μίαν κυρίαν Φωκᾶ, ὅταν, ὡς ἐλπίζωμεν, θὰ τὸ καταρτίσῃ.

Ἡ «Ἐφημερίς τῶν Κυριῶν» δημοσιεύουσα σήμερον τὴν εἰκόνα τῆς ἐπιφανοῦς καλλιτέχνιδος, εἶναι υπερέφικτος, διότι δύναται νὰ κηρύξῃ καὶ νὰ πιστοποιήσῃ μίαν ἀκόμη φοράν, ὅτι αἱ Ἑλληνίδες, ὅταν ἔχουν ὡς ἡ κ. Φωκᾶ ἰδιοφυίαν καὶ καταρτισθῶν καὶ μορφωθῶν καλὰ, εἴτε εἰς τὰς ἐπιστήμας, εἴτε εἰς τὰς καλὰς τέχνας, καὶ γίνονται τέλειαι καὶ θριαμβεύουσιν εἰς τὸ ἔργον των καὶ μένουσιν γυναικες μὲ τὴν εὐγένειαν καὶ τὴν χάριν τῆς ψυχῆς, σύζυγοι μεγάλα καὶ μητέρες στοργικαί.

Ἡ κυρία Νίνα Φωκᾶ συνδυάζει ὅλας αὐτὰς τὰς υπερόχους ἀρετάς, μητέρα καὶ σύζυγος ἐξ ἴσου μεγάλη, ὅσον καὶ καλλιτέχνις καὶ κυρία τοῦ κόσμου, ἐλκυσσασα ἤδη ἀμέριστον τὸν θυμικσμὸν καὶ τὴν ἀγάπην καὶ ἐκτίμησιν τῆς Ἀθηναϊκῆς κοινωνίας.

K. PAPPEN

Η ΘΕΟΔΩΡΑ

ΠΑ ΘΕΟΔΩΡΑ ἀλλοιώτικη ἐντελῶς ἀπὸ τὴν τοῦ Σαρδοῦ καὶ ἀπὸ τὰς Θεοδώρας, τὰς ὁποίας μᾶς περιέγραψεν ὁ Προκόπιος, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἠντλησαν ὅλοι οἱ μεταγενέστεροι. Θεοδώρα ἐνάρετος, σεμνή, ἐξαγνισμένη ἀπὸ τὸ ἀμαρτωλὸν παρελθόν, τὸ ὁποῖον δὲν θὰ ἦτο ἀμαρτωλὸν, ἂν ἡ Θεοδώρα ἐγεννᾶτο καὶ ἀνατρέφεται αἱ αὐτοκρατορίαι καὶ αἱ βασιλίαι.

Ὁ κ. Τσοκόπουλος, ὁ κομψὸς χρονογράφος, τοῦ ὁποῖου τὰ ἔργα διαπνέει πάντοτε μία πνοὴ ἀβρῶς ὠραιότητος, ἠθέλησε νὰ περιβάλῃ τὴν ἰσχυρὰν καὶ μεγάλην σύζυγον τοῦ Ἰουστινιανοῦ μὲ ἓνα πέπλον ὠραῖον τρυφερότητος καὶ στοργῆς καὶ νὰ ἐπανορθώσῃ μερικὰς ἀδικίας τῶν χρονογράφων καὶ ἱστορικῶν τῆς ἐποχῆς τῆς.

Καὶ τὸ κατώρθωσεν. Ἡ Θεοδώρα εἰς τὸ δράμα τοῦ κ. Τσοκόπουλου εἶναι μητέρα δυστυχῆς καὶ σύζυγος πιστῆ καὶ ὅλη ὑποταγῆ καὶ ἀφοσίωσις. Τὸ μεγαλεῖον τῆς αὐτοκρατορίας ἐλησμονήθη, ἔμεινεν ὑπὸ τὴν σκιάν, καὶ μόνον ἡ μητρικὴ ψυχὴ, τῆς Θεοδώρας ἀ-

πλώνει ἐκεῖ ἐπὶ τῆς σκηρῆς, ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ἕως τὸ τέλος μίαν ἀγωνίαν καὶ ἓνα πόνον, ὁ ὁποῖος συγκινεῖ καὶ κερδίζει τὰς συμπαθείας τῶν ἀκροατῶν ὑπὲρ τοῦ ἔργου.

Ἡ ἐξέλιξις ἀπὸ τῆς πρώτης ἕως τὴν τελευταίαν πράξιν εἶναι ὁμαλὴ, χωρὶς ἀπρόοπτα καὶ χωρὶς πολλὰ δραματικὰ σκηρᾶς.

Ὁ καλόγηρος ἐπᾶνω εἰς τὴν στήλην του, ἴσως ἔσπευσεν ὀλίγον εἰς μερικὰς προφητείας, διότι ἐπὶ τέλους ἡ ἐποχὴ τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἦτο περίπου ἓνα εἶδος χρυσῆς ἐποχῆς τοῦ Βυζαντίου· ἀλλ' ἀδιάφορον. Ἡ εὐγένεια, ἡ ὁποία διαπνέει ὅλον τὸ ἔργον, καὶ ἡ ὠραία ἀντίθεσις μεταξὺ τῶν χριστιανῶν Ἑλλήνων τοῦ Βυζαντίου καὶ τῶν ἐθνικῶν Ἑλλήνων τῶν Ἀθηναίων, τοὺς ὁποῖους ἀντιπροσωπεύει ὁ Ἰωάννης καὶ ἡ Πελαγία μὲ τὸν ὠραῖον διάλογον τῆς Θεοδώρας καὶ τῆς κθαριστορίας τῆς, δίδουν ἓνα σύνολον κομψόν, μίαν μουσικὴν ἀπὸ ὠραῖα λόγια καὶ ἰδέας, αἱ ὁποῖαι διαθέτουν εὐχάριστα καὶ ἁρμονικά. Ἀπὸ τὸν διάλογον αὐτὸν μεταφέρομεν ἐδῶ τὰ ὠραιότερα μέρη:

ΠΕΛΑΓΙΑ

Τὸ πρῶτὸν ἡ Αὐγὴ ἐφελίξει ῥόδα εἰς τὰ βουνὰ καὶ σκορπίει παρθενικὰ ἐρυθρὰματα εἰς τὴν θάλασσαν. Καὶ ὁ Φοῖβος, αἰώνιος ἐραστής, τρέχει νὰ φιλήσῃ τὴν ἀθανάτιαν τῆς Ἀκροπότος, μὲ τὸν ἔρωτα τῆς ὁποίας δὲν ἐκουράσθη...

ΘΕΟΔΩΡΑ

Ὁ ἥλιος, πλάσμα τοῦ δημιουργοῦ τῶν ὄντων!

ΠΕΛΑΓΙΑ

Ἐκεῖ κάτω τὸ μεσημέρι ὁ τέτιξ τραγουδιστῆς φαιδρὸς καὶ ἀμέριστος, φάλλει μέσα ἀπὸ τοὺς κλάδους τὸ τραγῳδὸν τῆς ἐφημέρου ζωῆς καὶ τοῦ περαστικοῦ πάθους καὶ τοῦ φλογεροῦ αἰσθηματος ποῦ θὰ σέβῃ πρὶν σέβῃ ὁ ἥλιος...

ΘΕΟΔΩΡΑ

Ὁ τέτιξ ἀμέριστος τραγουδιστῆς, ὅπως ὅλοι οἱ ἐκεῖ κάτω!...

ΠΕΛΑΓΙΑ

Καὶ τὸ βράδυ ὅταν ὁ ἥλιος πηγαίνει νὰ κοιμηθῇ πίσω ἀπὸ τὸν Αἰγάλεον, ἀόρατα χεῖρα ἐφελίξουν ἕνα ἐπάνω εἰς τὸν Ἰγνιτὸν καὶ τὰ βουνὰ φοροῦν τὴν πορφύραν τῶν παλαιῶν μας βασιλέων διὰ τὸ ἀποχαιρετίσασιν ὅπως ἀρμόζει τὸν βασιλεῦ τοῦ φωτός...

Ὅλα εἶναι ὠραῖα ἐκεῖ κάτω, καὶ τὰ χρῶματα εἶναι ἁρμονεκά καὶ αἱ γραμμαὶ εἶναι εὐγενεῖς καὶ τὰ ἀρώματα εἶναι λεπτά. Καὶ εἶναι ἐκεῖ ἡ γαλήνη καὶ ἡ χαρὰ καὶ ἡ ὁρμὴ τοῦ φωτός καὶ ἡ δόξα. Ὁ κόσμος ὁλόκληρος μᾶς ἐπῆρε ἀπὸ ἐκεῖ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς καὶ τὸ φῶς τοῦ πνεύματος. (Πετῆ τὴν λύραν τῆς καὶ γονατίζει. Ὡ, δειπνοῖα Θεοδώρα, δεῖξε τὴν εὐνοίαν σου σὲ ἡ παρτοδύναμος εἰς τὴν Ἀθηναίαν κθαριστορίαν.

ΘΕΟΔΩΡΑ

(μὴ κατορθώουσα νὰ κρύψῃ τὴν συγκίνησιν τῆς.)

Ζήτησε ὅ,τι θέλεις. Δὲν θὰ σοῦ ἀρνηθῶ. Ἐχες μέλι τῆς πατρίδος σου εἰς τὴν γλώσσαν σου. Ζήτησε ὅ,τι θέλεις.

ΤΟ ΜΑΡΑΜΜΕΝΟΝ ΚΡΙΝΟΝ

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ αὐτὸς ἐπεριπατοῦσε μὲ τῆς πλάτες σηκωμένες, τοὺς ὤμους κυρτωμένους καὶ μὲ τὸ σουβλερὸ κεφάλι πρὸς τὰ ἔμπρός, σὺν τὸ βάρος του νὰ τὸ ἔκανε νὰ γάνῃ τὴν ἰσοροπίαν. Ἐφοροῦσε ἓνα μαῦρο ξηρὸ καπέλλο, μὲ στενὰ χεῖλη. Ἀπὸ τὴν πολυκαίριαν ἡ σκόνη εἶχε κολλήσει ἐπάνω του καὶ ἡ κορδέλα του εἶχε γίνεи στακτιὰ καὶ τὰ πλάγια του ἐν γένει ἦσαν λιπαρὰ καὶ βρώμικα. Τὸ καπέλλο εἰς τὸ ἐπάνω μέρος εἶχεν ἀκολουθήσει τὴν φόρμα τοῦ κουλουρτζιδίκου κεφαλιοῦ καὶ εἶχε γίνεи καὶ αὐτὸ σὺν ἀναπόσπαστον μέρος τῆς ὅλης σιλουέττας τοῦ ἀνθρώπου. Ἐνα μακρὸν παλτό, τῆς αὐτῆς περίπου φρεσκᾶδας καὶ καθαριότητος μὲ τὸ καπέλλο ἐσκέπαζε τὸν περίεργον αὐτὸν ἀνθρωπον ὡς κάτω πολὺ ἀπὸ τὰ γόνατα—ἦτο Ἰούλιος καὶ ἡ ζέστη ἔψηνε τῆς πέτρες—καὶ μίαν γραβάτταν, μαύρη, στενὴ λουρίδα, στακτοπὴ καὶ αὐτὴ ἀπὸ τὴν πολυκαίριαν, ἐδένετο γύρω ἀπὸ ἓνα γιανὰ ὑποκαμίσου, τὸ ὁποῖον θὰ ἦτο ἄσπρον, ἂν δὲν ἐφοροῦσε μίαν ἴσως ἐβδομάδα τὸν ἰδρωτὰ καὶ τὴν σκόνιν, ἡ ὁποία ἐσηκόνετο εἰς σύννεφα ὅλας αὐτῆς τῆς ἡμέρας. Ἡ γραβάττα ἦτο δεμένη θηλειὰ, ὅχι εἰς τὸ μέσον τοῦ λαιμοῦ, ἀλλὰ πρὸς τὰ ἀριστερὰ καὶ ὀπίσω ἔβγαίνεν ἔξω ἀπὸ τὸν γιανὰ καὶ ἀκουμποῦσε στὸν σῆρο, ἐνῶ ἔμπρός εἰς τὴν μεσαίαν φάσαν τοῦ ὑποκαμίσου ἡ κουμπότρουπες ἔχασκην μισοξεφτισμένες καὶ χειραφετημένες ἀπὸ τὸν δεσμὸν τῶν κουμπῶν. Μεταξὺ τοῦ καπέλλου καὶ τῆς γραβάττας μὲ τὸν ζαρωμένο καὶ τσαλακωμένο γιανὰ ἓνα πρόσωπο σκόκινο ὅσον ὠμὸ κρέας, μὲ φρύδια χονδρὰ καὶ κροσσωτὰ πρὸς τὰ ἐπάνω καὶ τὰ κάτω, μὲ μουστᾶκι κινέζικα, μὲ μύτη ἀνάλογον μὲ τὴν φόρμα τοῦ κεφαλιοῦ, μὲ μάγουλα φουσκωτὰ πρὸς τὸ μέρος τῶν ματιῶν. Κάτω ὅμως ἀπὸ τὰ φρύδια δύο ματάκια μικρὰ, στρογγυλά, γυαλιστά, ἀνήσυχα, ἐστροφογυρίζοντο μέσκα εἰς τῆς κόγχης των καὶ πότε ἐρριπταν κᾶτι σὺν φλόγας γύρω των, πότε ἄσπριζαν, ἀναισθητοῦσαν καὶ ἔμεναν ὅσον ἀποκρυσταλλωμένα.

Τὸν ἀνθρωπον αὐτὸν ὑπεδέχθη ἡ ἐξεταστικὴ ἐπιτροπὴ μὲ ἓνα «κᾶτι μᾶς ἄρρησες» σχεδὸν ἐπιτιμητικόν, τὰ δὲ κορίτσι μὲ ἓνα γενικὸ ψιθύρισμα, εἰς τὸ ὁποῖον ἐσυλλαβίζετο ἀμυδρῶς καὶ τὸ ὄνομα του. Ἦτον ὁ ἐλληνοστῆς τοῦ τμήματός των. Καὶ ἄλλες μὲν ἐφάνησαν ὅσον νὰ ἀνεθάρρουν μὲ τὴν παρουσίαν του, ἄλλες τὸν ἐβλεπαν μὲ βλέμματα εἰρωνικὰ, ἐνῶ ἓνα γέλοιο σπασμωδικὸ, γέλοιο δροσερὸ καὶ ἀκρά-

τητο ὅσον νερὸ πηγῆς κρυσταλένης νὰ ἐσκορπίζετο ἀπὸ τὰ χεῖλη των. Καὶ ἄλλες τὸν ἐβλεπαν μὲ οἶκτον, ἀλλὰ καὶ μὲ φόβον καὶ ἀγωνίαν.

Ὁ ἀνθρωπος μὲ τὸ μακρὸν παλτό δὲν ἔβγαλε τὸ καπέλλο του, δὲν ἐχαίρετῃσε κανέναν, δὲν ὠμίλησε. Ἐσῦρε τὸ σῶμα του πρὸς τὸ τραπέζι τῆς ἐπιτροπῆς, βλέπων πάντοτε χαμηλὰ καὶ ἀπὸ τὰ πλάγια καὶ ἐκεῖ ἐστάθηκεν ὀρθός, ἀκίνητος καὶ ἐπερίμενε διαταγὰς. Ὁ κοντόχονδρος κύριος μὲ τὰ στακτιὰ ρούχα, ἐπᾶνέλαβε καὶ πρὸς αὐτὸν ὅ,τι εἶχεν εἰπεῖ προηγήτερα πρὸς τοὺς ἄλλους. Τὸ θέμα. Τί θέμα θὰ δώσωμεν;

—Ὅτι θέλετε. Δὲν ἀνκκατεύουμαι. Καὶ ἀφοῦ εἶπε μὲ τὴν περίεργον προφορὰν του τὰ Ἑλληνικὰ αὐτὰ λόγια, ἐγέλασε βλακωδῶς καὶ σκυφτός πάντοτε, ἀνασηκῶων μόνον τὰ κροσσωτὰ του φρύδια· ἔπειτα ἔστρεψεν ἓνα κυκλοτερὲς βλέμμα εἰς τὰς μαθητήρας.

Ἦρχισε τότε ἡ σύσκεψις τῆς ἐπιτροπῆς διὰ τὸ θέμα. Ὁ ἓνας ἄρχισε νὰ διηγῆται μίαν ἱστορίαν, ποῦ ὁμοιάζεν ἀνούσιον παρκαμῦθι, ὁ ἄλλος ἐπρότεινε νὰ γραψῶν περὶ ἀρετῆς, καὶ ὁ ἄλλος περὶ τῶν ἀθλῶν τοῦ Ἡρακλέους. Μὲ ἓνα ὦχ ἀδελφέ! ἱστορία θὰ κάνουμε τώρα; ἀπάντησεν ὁ προεδρεύων, ὁ ὁποῖος καὶ ἐσηκώθη σὺν νὰ τοῦ ἤρχετο ἔξαφνα μίαν ὑψηλὴ ἐντελῶς καὶ πρωτότυπος ἔμπνευσις. Χωρὶς δὲ κᾶν νὰ καταδεχθῆ νὰ εἰπῆ εἰς τοὺς ἄλλους περὶ τίνος ἐπρόκειτο, βέβνιος περὶ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ θέματος του, διέταξε τὰς ἐπιμελητήρας νὰ λάβουν τὰς θέσεις των, ὡς φύλλκες τῆς ἀπομνηστικῆς ἐργασίας τῶν ἐξεταζομένων. Αἱ μαθητήρια ἐκάθηντο εἰς ἀρετὴν ἀπόστασιν ἡ μίαν ἀπὸ τὴν ἄλλην, ὥστε νὰ μὴ εἶναι δυνατὸν νὰ βοηθῶνται μεταξὺ των. Μερικαὶ ἐξ αὐτῶν, ἔκαμαν γλήγωρα γλήγωρα καὶ κρυστὰ σκυμμένες πρὸς τὰ κάτω τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ἐνῶ ἄλλαι ἐπικαταν τῆς πένες των καὶ ἐτακτοποιοῦσαν τὰ τετραδία των μὲ τὴν ἀποφασιστικότητα τοῦ στρατιώτου, ποῦ ἀρπάζει τὸ ὄπλον του διὰ νὰ σωθῆ ἢ νὰ ἀποθάνῃ.

Ὁ κοντόχονδρος τότε κύριος, ἐστάθη εἰς τὸ μέσον τῆς ἀπεράντου σάλας, ἐξερόβηξε, ἔβγαλε τὸ μαντύλι του, ἐσκύπισε τὸν ἰδρωτὰ του καὶ ἔπειτα μὲ φωνὴν μονότονον, βραχνὴν, ἀχρωμάτιστην, ἄρχισε νὰ διηγῆται μίαν ἱστορίαν παρμένην ἀπὸ τοὺς χρόνους καὶ ἀπὸ τὴν ζωὴν τῶν Φράγκων πυργοδεσποτῶν. Ἀνουςιώτερον καὶ πεζότερον πρᾶγμα ἀπὸ αὐτὸ δὲν ἠμποροῦσε

νά γίνη. Τὸ διηγέτο δὲ καὶ μὲ γλῶσσαν τόσον ἀνακατωμένην, μὲ φρασεολογίαν τόσον πρόστυχην, μὲ ὕφος τόσο κοιμισμένον, ὥστε ἦτον ἀδύνατον ὄχι νὰ ἐμπνευσθῆ κανεὶς καὶ νὰ γράψῃ τίποτε καλόν, ἀλλ' οὔτε κἂν νὰ τὸ παρακολουθήσῃ καὶ νὰ τὸ ἐνθυμηθῆ εἰς τὰς λεπτομερείας του.

Τὰ δυστυχησμένα τὰ κορίτσια ἐφαίνοντο νὰ εἶχαν ἐντείνει ὅλην τῆς προσοχῆς των τὴν δύνάμιν, νὰ εἶχαν συγκεντρώσει ὅλας τὰς αἰσθήσεις εἰς τὰ αὐτιά των. Καὶ ὅταν ἐτελείωσε μετὰ διήγησιν ποῦ διήρκεσε δέκα περίπου λεπτά, τὰ κορίτσια ἔμεναν ὅσον ἀποσβολωμένα, μὲ τὴν πέννα εἰς ἀπόστασιν ἀπὸ τὰ τετράδια, ἀδυνατούντα νὰ ἐνθυμηθοῦν κλιπῶς εἶχεν ἀρχίσει, καὶ τὰ διάφορα φράγματα ὀνόματα τῶν προσώπων τὰ ὁποῖα ἀνέφερε.

Ἡ κυρία τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς, ἀηδιασμένη καὶ ἀπογοητευμένη ἐσηκώθη ἀπὸ τὴν θέσιν τῆς καὶ ἐπλησίασε τὸ πρῶτον θρανίον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐκάθητο καὶ ἡ Ἄννα. Γιατί δὲν γράφετε; ἠρώτησε τὰ παιδιὰ μὲ συμπάθειαν.

Δὲν ἐνθυμούμεθα πῶς ἀρχισε, ἀλλ' οὔτε τὸ ὄνομα τοῦ πυροδοεσπύτου, ἀπήντησε μὴ μικρῆ μελαχροινῆ, μὲ ζωηρὰ μάτια, ἀπὸ ἐκεῖνες ποῦ ἀντιμετωπίζουσι μὲ κἄποιο θάρρος κάθε δυσκολίαν τῆς ζωῆς. Εἶναι θέμα αὐτό, ἐπερῶσθε, γὰρ ἔχθεσιν ἐξετάσεων; Καὶ τί ξέρομεν ἡμεῖς ἀπὸ τὴν ζῶν αὐτὴν τῶν πυροδοεσποινῶν καὶ τί μᾶς συνδέει μὲ τὴν ζῶν αὐτὴν, γὰρ νὰ μπορέσωμεν νὰ γράψωμεν τίποτε περισσότερο ἀπὸ ὅ, τι μᾶς εἶπε.

Ὅλα αὐτὰ ἂν καὶ ἐλέγχθησαν γρήγορα, βιαστικὰ καὶ μὲ χαμηλὴν φωνήν, ὅμως ἐκίνησαν τὴν προσοχὴν τοῦ ρήτορος, ὅστις ἐφιλοδώρησε τὴν κυρίαν συνάδελφόν του μὲ ἓνα βλέμμα, ποῦ ἐφαίνετο νὰ λέγῃ: ὦ! αὐτὲς ἡ γυναῖκες! Τί ἀνόητες καὶ τί μᾶς τῆς χώνουν ἐδῶ καὶ δὲν τῆς ἀφήνουν εἰς τὰ φουρνέλα των.

Ἡ κυρία ἡ ὁποία εἶχεν ἐννοήσει καὶ τὸ βλέμμα καὶ τὴν σκέψιν, διηυθύνθη κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὸν χονδρουλὸν συνάδελφόν τῆς καὶ τοῦ εἶπε μὲ κἄποιαν εἰρωνείαν. Ἐπανκλάβετε τὰ ὀνόματα τῶν ἡρώων σας, κύριε. Τὰ κορίτσια δὲν τὰ ἐνθυμοῦνται, διότι τοὺς εἶναι ἐντελῶς ξένα, ὡς εἶναι ξένα πρὸς ὅ, τι γνωρίζουν καὶ ἔχουν μάθει καὶ ἡ ὑπόθεσις τοῦ διηγηματός σας.

Εἶναι ἀπρόσεκτες καὶ ἀφηρημένες, εἶπεν ὁ κύριος μὲ θυμόν. Ἄς ἐπρόσεχον.

Ἐπανκλάβετε κύριε, εἶπεν ἡ κυρία μὲ θυμὸν τώρα καὶ αὐτῆ. Εἴσθε ὑποχρεωμένος νὰ ἐπανκλάβετε. Ἄλλως τὰ παιδιὰ δὲν ἤλθαν ἐδῶ σήμερον γὰρ νὰ δώσουν τὸ μέτρον τῆς

μνήμης των εἰς τὰ ξενικὰ ὀνόματα, ἤλθον νὰ γράψουν, γὰρ νὰ δώσουν ἓνα δείγμα τῆς μορφωτικῆς δυνάμεως τοῦ σχολείου καὶ τῆς καλλιπερείας τὴν ὁποίαν ἀπέκτησαν μετὰ δώδεκα χρόνων μελέτην καὶ σπουδῆν.

Ὁ κοντόχονδρος κύριος ἐφάνη, ὡς νὰ ἐξαφνίζετο. Ποιὰ ἦτο λοιπὸν αὐτῆ ποῦ ἐτολμοῦσε νὰ τοῦ ἴμιλῃ, ὅπως τοῦ ὠμιλοῦσε, αὐτοῦ ποῦ εἶχε μείνει τέσσερα χρόνια εἰς τὴν Γερμανίαν! Καὶ ἠναγκάσθη μὲν νὰ ἐπαναλάβῃ τὰ φράγματα ὀνόματα καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ διηγήματος, εὐθὺς ὅμως ἔπειτα ἐπλησίασε τοὺς συναδέλφους του καὶ ἤρχισε νὰ διαμαρτύρεται κατὰ τοῦ νομοθέτου μὲ τοὺς νεωτερισμοὺς καὶ τὰς ἐπεμβάσεις τῶν γυναικῶν.

Ἄλλὰ τὰ ἰδικὰ του παράπονα ἐπῆγαν χαμένα, ἀπέναντι ἐνὸς ἀληθινοῦ καυγᾶ, ὅπου εἶχαν στήσει ἐκεῖ δύο ἄλλοι καθηγηταὶ διὰ τὰ διδακτικὰ βιβλία. Ὁ ἓνας ἀπὸ αὐτοὺς εἶχεν ἀνακαλύψει μὲ τὰς ἐξετάσεις, ὅτι ὁ συνάδελφος του τοῦ ἄλλου τμήματος ἀντὶ τοῦ ἰδικοῦ του βιβλίου, εἶχεν εἰσαγάγει ἐνὸς συγγενοῦς του. Ἐξω φρενῶν, ἀφρίζων, μὲ τὰ μάτια γουρλωμένα καὶ μὲ φρασεολογίαν καὶ ὕβρεις τῶν δρόμων ὁ ἀδικημένος συγγραφεὺς ἐδήλωνεν εἰς τὴν ἐπιτροπὴν, ὅτι ἠρνεῖτο νὰ βαθμολογήσῃ τὰς μαθητρίκας τοῦ ἄλλου τμήματος. Κανεὶς δὲν ἐτολμοῦσε νὰ τὸν διακόψῃ, κανεὶς νὰ τὸν βάλῃ εἰς τὴν θέσιν του τὸν γραμματοκάπηλον αὐτὸν ποῦ ἐξεσποῦσεν ἐναντίον τῶν δυστυχῶν κοριτσιῶν, διότι διετάχθησαν νὰ ἀγοράσουν τὰ βιβλία ἄλλου.

Καὶ ὁ καυγᾶς μὲ τὰ βρωμύλογα ἐξηκολούθει, ὡς ὑπόκρουσις μουσικῆ καὶ ἐμπνεύσεως τὰ ἐκκτὸ ἐκεῖνα παιδιὰ, ποῦ ἔγραφον τρομαγμένα, ἀηδιασμένα, ἀπογοητευμένα, μέσα εἰς ἓνα περιβάλλον ἀσχημο, ἀκάθαρτο, βρομερὸ καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν ἀνθρώπων, μερικοὶ ἐκ τῶν ὁποίων διέφεραν τόσον ὀλίγον εἰς τὰς ψυχὰς καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικόν τῆς μορφῆς ἀπὸ τὴν ἀθλιότητα τοῦ παλαιοῦ καὶ ἐτοιμορρόπου κτιρίου.

Ἡ κυρία τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς ἔφυγεν, ὅσον ἠμπόρεσε μικρότερα ἀπὸ τοὺς συναδέλφους τῆς, ἀπὸ φόβον μήπως ἔχανε τὴν ὑπομονὴν καὶ ἄφινε νὰ ἐννοηθῆ ἡ ἀηδία ποῦ ἠσθάνετο δι' ὅσα ἔδλεπε καὶ ἤκουε. Εἶχε πλησιάσει τὰ θρανία τῆς πρώτης σειρᾶς καὶ παρεκλούθει μὲ βλέμμα πάντοτε συμπαθείας καὶ ἐνδιαφέροντος τὴν ἐργασίαν τῶν μαθητρίων, εἰς τὰς ὁποίας σιγὰ, σιγὰ ὑπεδείκνυε κανένα λάθος, ἢ ἔλεγε καμμίαν λέξιν ἐνθαρρύνσεως.

(Ἀκολουθεῖ)

Η ΑΘΗΝΑΙΑ

ὙΠΟ ΤΟ ΨΕΥΔΩΝΥΜΟΝ Jean d'Argos ἀρχισυντάκτης τοῦ Monde Hellenique κ. Hocherrié ἔκαμε τὴν παρελθοῦσαν Τετάρτην τὴν ὁμιλίαν του περὶ τῆς Ἀθηναίας γυναικὸς εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου Παρνασσοῦ.

Ὁ κ. Hocherrié εἶχε προηγουμένως ἀποταναθῆ πρὸς τοὺς διαφόρους Ἑλλήνας ποιητὰς καὶ συγγραφεῖς, εἰς τοὺς ὁποίους εἶχεν ὑποβάλλει τὸ ἐρώτημα: Διατί ἡ γυναῖκα τῶν Ἀθηνῶν δὲν ἐνέπνευσεν ὡς τώρα οὔτε τοὺς συγχρόνους ποιητὰς, οὔτε τὸ σύγχρονον διήγημα καὶ μυθιστόρημα.

Καὶ οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς ἐρωτηθέντας, οἱ ὁποῖοι δὲν γνωρίζουν τὴν Ἀθηναίαν γυναῖκα, ἐνόμισαν καθῆκον των νὰ τῆς ἐπιτεθοῦν, νὰ τῆς ἀρνηθοῦν κάθε προσωπικότητα, νὰ διαμψιδοπήσουν ἀκόμη καὶ τὴν ὑπαρξίν τῆς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν πρωτεύουσαν.

Τὸ πρῶτον ἠμποροῦσε νὰ περάσῃ ἀπαρτήρητον, ἂν ἐπὶ τέλος ἡ ἐρώτησις ἐτίθετο ἀπὸ Ἑλληνα καὶ ἡ συζήτησις καὶ τὰ σχετικὰ σχόλια ἔμεναν μεταξύ μας. Ὅλοι καὶ ὅλοι εἰξεύρομεν ὅτι αἱ μεταξύ τῶν δύο φύλων σχέσεις εὐρίσκονται ἀκόμη εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἰς ὠρισμένας μάλιστα τάξεις, ὅχι καὶ πολὺ φιλικαὶ καὶ ὁβυζαντινισμὸς, ἂν δὲν μᾶς ἐκληροδότησε καθ' ὁλοκληρίαν τὰς ἰδέας τῶν καλοῦντων του περὶ ὑπάρξεως ἢ μὴ γυναικείας ψυχῆς, ὅμως ἀπὸ μερικὰς κρίσεις Ἑλλήνων νεωτέρων, τὰς ὁποίας ἀνέγνωσε προχθὲς ὁ κ. Hocherrié, ἡ γυναῖκα δὲν ἀνῆλθε καὶ πολλὰς βαθμίδας εἰς τὴν ὑπόληψιν των.

Καὶ εἰς τὴν κρίσιν αὐτὴν ὁ ξένος ὁμιλητὴς ἐφάνη συμφωνότατος, καὶ ἀπέφυγεν ἐπιτηδεῖας νὰ ἀντικρούσῃ ἔστω καὶ ἀπὸ ἀβροτήτα ἐπὶ τέλος πρὸς τὸ ἀπὸ κυρίας ἀκροατήριόν του, τὰς γνώμας τῶν Ἑλλήνων συναδέλφων του.

Ὁ κ. Hocherrié εἶχεν ἀποταναθῆ καὶ πρὸς ἐμὲ, ἢ ὁποία ἐπὶ τέλος ἠμποροῦσα νὰ γνωρίζω περισσότερο ἀπὸ αὐτὸν τὰς γυναῖκας τῶν Ἀθηνῶν. Τοῦ εἶχα ἀπαντήσει ὅτι ἡ ἐρώτησις του δὲν ἐστηρίζετο καὶ πολὺ εἰς τὴν πραγματικότητα, διότι ἀφοῦ ὅλοι οἱ ποιηταὶ τῶν Ἀθηνῶν ἐψάλλαν τὴν γυναῖκα καὶ ἐνεπνεύσθησαν ἀπὸ αὐτὴν, φυσικὰ τὴν Ἀθηναίαν γυναῖκα ἐγνώρισαν καὶ ἀπὸ αὐτὴν ἐνεπνεύσθησαν. Καὶ τοῦ ἀνέφερα ὅτι καὶ τὸν Βύρωνα αὐτὸν ἐνέπνευσε μίαν κόρη τῶν Ἀθηνῶν, εἰς ἐποχὴν ἡμιβάρβαρον ἀκόμη τοῦ τόπου μας καὶ ἀπὸ τοὺς νεωτέρους ποιητὰς τοῦ ἀνέφερα ἓνα μέγαλον, τὸν κ. Παλαμᾶν, ὁ ὁποῖος προχθὲς ἀκόμη εἰς τὸν «Γύφτον» τὸ τελευταῖον ἔργον του ἐγκωμιάζει τὴν γυναῖκα, ἢ ὁποία τὸν ὀδηγεῖ εἰς τὴν ζῶν καὶ στρώνει λουλούδια εἰς τὸν δρόμον του.

Ἄλλ' ὁ κ. Hocherrié ἔσπευσε νὰ μὲ διαψεύσῃ, ἀναγινώσκων τὰς ἰδέας τοῦ κ. Παλαμᾶ καὶ μὲ ἔθεσεν ἐν γένει ἐκτὸς συζητήσεως διότι εἶμαι γυναῖκα, Ἀθηναία καὶ φυσικὰ μεροληπιτοῦσα ὑπὲρ τῶν συμπολιτῶν μου.

Καὶ ἐπέμεινε ἐκθέτων τὰς γνώμας καὶ τὰς

κακολογίας καὶ εἰς πολλὰ καὶ τὰς ἀσεβεῖς φράσεις καὶ τὰ συνειθισμένα ἀναμασθήματα μερικῶν δῆθεν εὐφυσολόγων, οἱ ὁποῖοι ἐνόμισαν ὅτι ἦσαν πρωτότυποι, ἐπαναλαμβάνοντες διὰ μυριοστὴν φορὰν αὐτοὶ ὅλας τὰς κοινοτοπίας τῶν ἐξ ἐπαγγέλματος χλευαστῶν τῶν γυναικῶν. Εἰς τὸν κ. Hocherrié καὶ τοὺς διαφόρους Ἑλλήνας συγγραφεῖς ἢ καλλιτέρας ἀπάντησις εἶναι μία μελέτη περὶ τῆς Ἀθηναίας γυναικὸς τῶν ἡμερῶν μας, τῆς ὁποίας τὴν δημοσίευσιν ἀρχίζει ἡ «Ἐφημ. τῶν Κυριῶν» ἀπὸ τὸ ἐπόμενον τεῦχος τῆς.

ΤΑ ΣΑΒΒΑΤΑ

ΤΗΣ 'ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ.

Τὸ πρῶτον Σάββατον τῆς Σαρακοστῆς μετ' ὅλην τὴν κίνησιν τῶν κυριῶν διὰ τὸν λαϊκὸν ἔρνον ἦτο ζωηρότατον. Ὁ κ. Γρ. Ξενοπούλου ἀνέγνωσεν ὠραίαν μετάρρασιν τετραστίχων ἐνὸς μεγάλου Πέρσου ποιητοῦ, μὲ ὠραίαν εἰσήγησιν περὶ τοῦ ποιητοῦ καὶ τῆς εἰς τὸν ἀγγλικὴν γλῶσσαν πρώτης μεταφράσεως τοῦ ἔργου του. Πρέπει νὰ λεχθῆ πρὸς τιμὴν τῶν κυριῶν καὶ κυριῶν, οἱ ὁποῖοι ἀποτελοῦν τὸ ἀκροατήριόν μας, ὅτι παρεκλούθησαν μὲ ἐνθουσιᾶδες ἐνδιαφέρον καὶ τὴν εἰσήγησιν καὶ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ποιημάτων καὶ ὅτι συγγὰ χειροκροτήματα διέκοπταν τὸν κ. Ξενοπούλου. Ἐνῶ εἰς τὴν Φιλολογικὴν ἐσπερίδα ὑπὲρ τοῦ Ὀφθαλμιατρείου, οἱ κύριοι εἶχαν καταληφθῆ ἀπὸ ἀνυπόφορον βῆμα ἀνυπομονησίας. Ἀπήγγειλεν ἡ μικρούλα Μαρία Βαλσαμάκη—ἦτο τότε ἀκόμη ἐδῶ τὸ κοριτσάκι αὐτὸ τὸ θαυμάσιον, τὸ ὁποῖον ἐγεννήθη μὲ τὸ μέγαλο δῶρον τῆς εἰρήνης, κληρονομίαν μιᾶς μεγάλης Ἑλληνίδος μητέρας, μιᾶς ὠραίας καλλιτεχνικῆς ψυχῆς, μιᾶς ἀπὸ τὰς ὀλίγας ποῦ τιμοῦν τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα εἰς τὴν γαλλικὴν πρωτεύουσαν.

Ἐτραγοῦθηεν ἡ κ. Νίνα Φωκᾶ καὶ ἔπειτα ἀφοῦ ὁ κόσμος ἀραιώθη ὀλίγον, ἐσυζητήθη τὸ ἄρθρον κατὰ τοῦ πόκερ τῆς κ. Παρρέν. Τὸν λόγον ἔλαβαν ἀκαδημαϊκῶτατα διάφοροι κύριοι, δοκιμάσαντες νὰ ὑπερασπισθοῦν, μεταξύ τῶν ὁποίων καὶ ἓνας γνωστὸς ἱατρός καὶ δικηγόρος ποικροῦσται φανατικοί, οἱ ὁποῖοι ὅμως ἠναγκάσθησαν νὰ περριτηθοῦν τῆς ὑπερασπίσεως καὶ νὰ ἐμολογήσουν, ὅτι τὸ χαρτοπαίγνιον διὰ τὰς κυρίας μάλιστα εἶναι πάθος τρομερὸν καὶ ἀντικαθητικόν καὶ ὅτι πρέπει νὰ πολεμηθῆ μὲ ἐπιμονήν.

Τὸ δεύτερον Σάββατον τῆς Σαρακοστῆς ἀνέγνωσεν ὠραϊότατα μέρη ἀπὸ τοῦ Φλογισμένου Ράσο του ὁ γνωστὸς συγγραφεὺς τοῦ de Profundis κ. Σουλιάτης Ρεδοκανάκης. Τὸ Φλογισμένο Ράσο εἶναι γραμμένον εἰς δημοτικὴν γλῶσσαν, ἔχει δὲ περιγραφὰς θαυμασίας τῆς Κ[ί]π[λ]εως καὶ τῆς ζωῆς ἐν γένει καὶ προσωινίζει διὰ τὸν νεκρὸν συγγραφέα του μέλλον φιλολογικὸν πρώτης τάξεως. Περιεχοπὴς ἀπὸ τὸ φλογισμένο Ράσο ὅτι δημοσιεύσωμεν προσεχῶς.

Ἐτραγοῦθηεν ὠραῖα, μὲ τέχνην πολλήν καὶ μὲ φωνὴν ποῦ γίνεται κάθε ἡμέραν πλέον θαυμαστὰ ἢ κ. Μαρία Μουρατίου καὶ ἡ μικρὰ Μαργαρίτα Ἀγγελάστου, καὶ αἱ δύο μαθητρίαι τῆς κ. Νίνας Φωκᾶ. Καὶ ἀπήγγειλε πάλιν ἡ δις Ἀγγελάστου μὲ τέχνην καὶ φυσικότητα ποῦ τόσον θέλγει καὶ γοητεύει.

ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΩΡΑΙΟΤΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ

Τὸ πρόσωπον εἶναι ὁ καθρέπτης τῶν σκέψεων, τῶν αἰσθημάτων καὶ τῶν ἐντυπώσεων μας. Εἰς τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου ζωγραφίζονται αἱ μυρία λεπτομέρειαι τῆς φυσιογνωμίας μας, τοῦ χαρακτήρος μας, τῶν διαθέσεων, τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ τῶν ὀρέξεων μας. Τίποτε δὲν εἶναι τόσο εὐγλωττον, ὅσον τὸ πρόσωπον.

Ὅσον καὶ ἂν δὲν εἶναι ὠραία μία γυναῖκα, ἂν εἶναι καλὴ καὶ ἐξυπνὴ καὶ ἀφίνει εἰς τὸ πρόσωπόν της νὰ φαίνεται ἡ εὐφυΐα καὶ ἡ καλωσύνη της εἶναι ἐνίοτε συμπαθεστέρα καὶ ἀπὸ μίαν ὠραίαν γυναῖκα. Τὸ πρόσωπον διὰ νὰ εἶναι εὐχάριστον πρέπει νὰ διατηρῆται ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερο καιρὸν φρέσκο, καὶ νὰ μὴν ἐξωτερικεύῃ πάθῃ καὶ χαρακτήρα δύστροπον.

Τὸ πρόσωπον εἶναι τὸ μέρος τοῦ σώματος, τὸ ὁποῖον μᾶς ἐλκύει τὴν συμπάθειαν, τὴν ἀγάπην, τὴν ἀφροσύνην, τὴν λατρείαν. Ὅταν ἡ φύσις μᾶς εἶναι εὐνοϊκὴ, δὲν ἔχωμεν παρὰ νὰ εἰςεύρωμεν πῶς νὰ διατηρῶμεν τὰ δῶρα της. Ὅταν μᾶς εἶναι δυσμενής, πρέπει νὰ προσπαθοῦμεν νὰ διορθώσωμεν τὰς ἐλλείψεις της.

Τὸ πρόσωπον περικυκλῶνεται ἀπὸ ἔχθρους, μεταξὺ τῶν ὁποίων θέσιν ἐπίσημον ἔχει ὁ ἀέρας καὶ ὁ ἥλιος. Καὶ ὁ ἀέρας καὶ ὁ ἥλιος ξηραίνουν καὶ σκληραίνουν τὸ δέρμα, γεννοῦν φακίδες, σκασιμάτα, ρυτίδες καὶ λειχήνας.

Ἀποφεύγετε χάριν τοῦ δερματός σας, τοῦ χρονόμετρο αὐτοῦ τῆς υγείας, τὸν καπνόν, τοὺς ἀτμούς, τὴν σκόνην, τὴν φλόγα τῆς φωτιᾶς, τὸ καύμα τοῦ ἡλίου. Μὴν ζύνεσθε, ἀλλὰ καὶ μὴ τρίβετε τὸ πρόσωπόν σας μετὰ τὰ χεῖρά σας. Ὅταν πλύνεσθε καὶ τὸ δέρμα σας εἶναι ὑγρὸ ἀκόμη, μὴν πετιέσθε ἀμέσως ἔξω, μὴν ἐκτίθεσθε εἰς τὸν ἀέρα καὶ τὸ ψῦχος.

Τὸ πρόσωπό σας πλύνετε τὸ πρωῖ, ὅταν σηκωθῆτε καὶ τὸ βράδυ πρὶν κοιμηθῆτε, μετὰ νερὸ κατὰ προτίμησιν βρόχινο, βρασιμένο, χλιαρὸ. Ἄν θέλετε ρίπτετε ὀλίγες σταγόνες κολώνια. Θεωρεῖται ὑγιεινόν, ἂν ὅταν βράζῃ τὸ νερὸ σας προσθέσετε μέσα μιὰ φούχτα πίτουρου, δευτέρον μέσα εἰς λεπτὸ μαντύλι. Σκουπίζεσθε μετὰ πολὺ μαλακὰς πετσέτας, χωρὶς νὰ τρίβετε τὸ πρόσωπόν σας δυνατὰ. Μὴ μεταχειρίζεσθε ποτὲ νερὰ ἀλκαλικά διὰ πλύσιμον, φυσικὰ οὐτὲ θαλάσσια καὶ ἐν γένει γλυφά.

Φιλόκαλος

ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΚΙΝΗΣΙΣ

Ἡ ἐορτὴ τοῦ θανάτου ἐσωστάθῃ ἐξαιρετικῶς ἐφέτος μετὰ μίαν φιλανθρωπικὴν κίνησιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἔλαβαν μέρος ἀδιακρίτως ὅλαι αἱ κοινωνικαὶ τάξεις. Τὴν ἰδέαν τῆς ἐορτῆς αὐτῆς εἶχεν ἡ Α. Μεγαλειότης ἡ Βασιλισσα, ἡ ὁποία καὶ ἐτέθη ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἐπιτροπῆς τῶν Κυριῶν, εἰς τὰς ὁποίας ἀνετέθη ἡ φροντίς τῆς ἐκτελέσεως αὐτῆς.

Εἰς καθὲς συνοικίαν, εἰς καθὲς ἐκκλησίαν εἰς καθὲς σημεῖον μιᾶς οἰκισθῆσθε συγκεντρώσεως ἐτοποθετήθησαν κυρίαί μετὰ μικρὰ λευκὰ κιβωτίδια, εἰς τὰ ὁποῖα οἱ διαβάται ἠδύναντο νὰ ρίπτουν ὅ,τι ἤθελαν. Δεκάρες, δραχμαί, δεκάδραχμα, ὁ καθεὶς ἐδίδεν ὅ,τι ἤθελε καὶ ὅ,τι ἤμποροῦσε. Ἡ ἡμέρα ἦτον ἐξαιρετικῶς κατὰλληλος διὰ τοιοῦτον πανθηναϊκὸν ἔρανον. Δὲν ὑπάρχει ἀνθρώπος, τοῦ ὁποίου ἡ ψυχὴ νὰ μὴν ἐπόνεσε τὴν ἡμέραν αὐτὴν εἰς τὴν ἀνάμνησιν ἑνὸς ἀγαπημένου νεκροῦ καὶ ὁ ὁποῖος νὰ μὴ ἦτο πρόθυμος νὰ δώσῃ κάτι διὰ τὴν ψυ-

χὴν του. Καὶ οἱ μόναι, οἱ ὁποῖοι θὰ ἐξημιώθησαν θὰ ἦσαν οἱ συστηματικοὶ ἐπαῖται τῶν δρόμων, οἱ ὁποῖοι ὁμως δεκαρολογοῦν ὅλας τὰς ἡμέρας τοῦ χρόνου.

Τὸ ἀποτέλεσμα ἦτο λαμπρόν, διότι τὸ συλλεχθὲν ποσὸν ὑπερέβη τὰς εἰκοσι ἑννέα χιλιάδας δραχμῶν καὶ ὅλα τὰ νοσοκομεῖα καὶ τὰ ὑπὲρ ἀσθενῶν ἀσχολούμενα σωματεῖα ἔλαβαν τὸ ἀναλογοῦν εἰς ἕκαστον μερίδιον.

Ὁ οἶκος τῶν τυφλῶν, τοῦ νεοσυστάτου τούτου σχολείου τῶν ἀδικημένων ἀπὸ τῆς τύχης, προσεκάλει πρὸ ἡμερῶν τὰ μέλη καὶ τοὺς συνδρομητὰς καὶ εὐεργέτας του νὰ παραστῶσιν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῆς λογοδοσίας τοῦ ἔτους 1907, τοῦ Α'. ἔτους τῆς λειτουργίας του.

Τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου τῶν τυφλῶν εἶναι ἕξ, 2 κορίτσια καὶ 4 ἀγόρια ὅλα ὑπότροφα διαφόρων φιλανθρωπῶν, ἡ περιουσία δὲ τῆς σχολῆς ἀνέρχεται εὐθὺς ἀπὸ τὸ πρῶτον ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς ἔτος εἰς δρ. 99,253,35 τὰ εἰσοδήματα τοῦ ἔτους 1907 ἀνῆλθον εἰς δρ. 49,253,35.

Ἡ δις Εἰρήνη Λασκαρίδου, ἡ διευθύντρια τοῦ σχολείου τῶν τυφλῶν ἀνέγνωσε τὴν συγκινητικὴν ἱστορίαν τῆς κατατάξεως εἰς τὸ σχολεῖον τῶν μικρῶν μαθητῶν καὶ ἐξέθεσε τὸν τρόπον τῆς ἐργασίας καὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀλφειοῦ, τὸ ὁποῖον αὐτὴ μετέφερε πρῶτῃ εἰς τὴν γλῶσσαν μας.

Ἡ δεσπινὴ Λασκαρίδου, ἡ ὁποία ἐπεσκέφθη καὶ ἐμελέτησε τὸ σύστημα εἰς τὰς πόλεις τοῦ κόσμου, εἰς τὰς ὁποίας λειτουργεῖ ἐντελέστερα, δὲν εἶναι μόνον κατηρητισμένη τελείως διὰ τὸ ἔργον της, ἀλλὰ ἔχει καὶ μέσα εἰς τὴν ὠραίαν ψυχὴν της τὸ δῶρον τὸ μεγάλο τῆς αὐταπαρηγήσεως καὶ τῆς ἀγάπης τὸ ὁποῖον τὴν κἀνει νὰ βλέπῃ ὠραίαν τὴν ἐργασίαν της καὶ νὰ ἀφοσιώνεται εἰς αὐτὴν ὁλοψύχως.

Πρὸ ἡμερῶν τὸ σωματεῖον τοῦ Συλλόγου τῶν Κυριῶν, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκει τὸ Ἐργαστήριον τῶν Ἀπόρων Γυναικῶν ἐτέλει τὴν ἐορτὴν τῆς λογοδοσίας τῶν ἐργασιῶν του κατὰ τὸ 1097.

Αἱ παραστάσις εἰς τὴν ὠραίαν ἐορτὴν κυρίαί συνεγράψαν τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Συλλόγου διὰ τὴν θυμασίαν λειτουργίαν τοῦ ἐργαστηρίου των, τὸ ὁποῖον καὶ τὴν ταπεινούργιαν τόσο τελείως προήγαγε καὶ εἰς τὰ ἀσπρόρουχα καὶ τὰ κεντήματα τόσο πτωχὰς γυναῖκας καὶ ἄπορα κορίτσια ἀπασχολεῖ.

Τὸ δεκαπενθήμερον τοῦτο ἐν γένει ὑπῆρξε πολὺ γόνιμον εἰς γυναικείαν φιλανθρωπικὴν δράσιν. Κατ' αὐτὸ ἐτελέσθησαν καὶ τὰ ἐγκλίτια τοῦ Οἰκονομικοῦ Συστήμου τοῦ Βαρθολομαίου, τοῦ διατελοῦντος ὑπὸ τὴν Ὑψηλὴν προστασίαν τῆς Α. Μεγαλειότητος τῆς βασιλίσσης.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

Εἰς ἀνασκαφὰς τὰς ὁποίας ἐκτελεῖ ὁ κ. Κερραμόπουλος εἰς Φάρσαλα ἀνευρέθη τελευταίως ὑπ' αὐτοῦ κορυμὸς ἀγγέλματος μαρμαρίνου τῆς ἰδίας ἐποχῆς καὶ τέχνης πρὸς τὰ ἀγγέλματα τῶν Θεσσαλῶν τὰ ὁποῖα εὐρέθησαν εἰς τοὺς Δελφοὺς καὶ ἐταξινομήθησαν παρὰ τοῦ κ. Homolle εἰς τὸ ἐκεῖ μουσεῖον, ὡς ἀνάθημα τοῦ Θεσσαλοῦ τετράρχου Δαύγου τοῦ ἐκ Φαρσάλου, εὐνοομένου τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Τοῦ κορυμοῦ τούτου εἶχον εὐρεθῆ τὰ λοιπὰ μέλη εἰς Δῆλον, τὰ ὁποῖα συναρμολογήθησαν μετ' αὐτοῦ δίδουν τὸ ἔνατον ἀγάλμα τοῦ συμπλέγματος τοῦ Θεσσαλοῦ Δαύγου.

ΚΤΕΝΙΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΜΟΔΑΣ

Εἰς τὴν Γαλλικὴν Σχολὴν ὁ κ. Courby ὠμίλησε περὶ τῶν ἀνασκαφῶν τῆς Δήλου, αἱ ὁποῖαι ἤρχισαν ἀπὸ τοῦ 1903 καὶ ἔφεραν εἰς τὸ φῶς ἕνα ὀλόκληρον συνοικισμένον μέρος τῆς ἀρχαίας πόλεως καὶ μέρος τῆς προκομίας. Αἱ τελευταῖαι ἀνασκαφαὶ ἀπεκάλυψαν τὸ μέγα οἰκοδόμημα τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ ἄλλων ναῶν. Ὑπὸ τὰ ἐρείπια δὲ ταῦτα εὐρέθησαν παλαιῶι τοίχῳ οἰκίας παλαιστάτης ἐποχῆς μετὰ ἀτέχνους ἐστίας αἱ ὁποῖαι δίδουν ἰδέαν τῆς ἀρχαιοστάτης οἰκοδομικῆς τῆς νήσου.

Ὁ μέγας νεὸς Ἀθηναίων ἀνεκαλύφθη ἐπίσης. Εἶναι ῥυθμοῦ δωρικοῦ, λαμπρὰ τέχνης, ὡς δυνατὰ τις νὰ ἀντιληφθῇ καὶ ἐκ τῶν εἰς τὸ ἐδῶ Μουσεῖον ἐκτεθειμένων μορφῶν καὶ συμπλεγμάτων τῶν ἀετωμάτων αὐτοῦ. Αἱ νίκαι, αἱ ὁποῖαι ἐστῆσαν εἰς τὰς τέσσαρας γωνίας τοῦ ναοῦ εἶναι τόσο ὠραῖαι, ὥστε εἰς τὴν ἐλαφρότητα τῆς πτήσεως νὰ ὑπερβαίνουν καὶ αὐτὴν τὴν εἰς τὸ μουσεῖον τῆς Ὀλυμπίας περὶ τὴν νίκην τοῦ Παιωνίου. Ἐν γένει τὰ συμπλέγματα τῶν ἀετωμάτων διακρίνονται διὰ τὴν ἐλαφρὰν χάριν καὶ κομψότητα των, εἰς τρόπον ὥστε σχεδὸν νὰ ὑπερβαίνουν τὰ τοῦ Παρθενῶνος, ἂν ὄχι κατὰ τὴν αὐστηρότητα, ὅσον κατὰ τὴν ἰονίζουσαν ἐλαφρότητα καὶ χάριν.

Τοὺς ναοὺς τοῦ Ἀπόλλωνος στεφανώσαν περὶ μικρὰ σπιτάκια, εἰς τὰ ὁποῖα οἱ ἔξενοι ἐτοποθετοῦσαν τὰ πρὸς τὸν θεὸν ἀφιερωμάτα των.

Ὁ κ. Henri Gregoire ὠμίλησε περὶ τῆς ἐκδρομῆς του εἰς τὴν Καπαδοκίαν καὶ περὶ τῶν περιεργῶν μονολίθων ἐκκλησιῶν τῆς Μαιτινῆς καὶ τῆς Σοκνδοῦ, τῶν ὁποίων αἱ τειχογραφαὶ ἀνάγονται εἰς τὸν Ι' καὶ ΙΑ' αἰῶνα. Ἐπαρουσίασε δὲ καὶ ἀξίας λόγου εἰκόνας τῶν ἐντὸς λίθων λαξευμένων τούτων ἐκκλησιῶν διὰ φωτεινῶν προβολῶν.

Εἰς τὴν αἴθουσαν ἐπίσης τοῦ Συλλόγου Παρνασσῶ ὁ κ. Λαμπάκης ὠμίλησε περὶ τῶν ἐπτὰ ἀστέρων τῆς Ἑκκλησίας, ὡς ὀνομάζονται αἱ ἐπτὰ ἐκκλησίαι τῆς Μικρᾶς Ἀσίας εἰς τὴν ἐπισημοτέραν τῶν ὁποίων, τὴν πολυτελεστάτην τῆς Πάτμου, ἐνεπνεύσθη καὶ ἔγραψε τὴν Ἀποκάλυψιν τοῦ ὁ Ἅγιος Ἰωάννης. Ὁ συνωστισμὸς τοῦ κόσμου κατὰ τὴν διέλξιν αὐτὴν ἦτο τόσοσ, ὥστε δὲν ἠδυνήθημεν δυστυχῶς νὰ παρακολουθήσωμεν τὴν ὠραίαν ὠμίλιν τοῦ κ. Λαμπάκη, ἡ ὁποία ὁμως ἐπαναλαβάνεται προσεχῶς κατ' αἴτησιν πολλῶν.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

εἰς τὴν ἐρώτησίν μας διὰ τὴν γλῶσσαν τῶν ἔργων τοῦ κ. Α. Καρκαβίτσα

Ἀγαπητὴ κυρία Παρρέν,

Νομίζω καταλληλότερον νὰ κριθῇ ἡ δίκη τῆς καθαρευούσης καὶ δημοτικῆς ἀπάνω εἰς τὸ διήγημα τοῦ κ. Καρκαβίτσα, δηλαδὴ ἀπάνω «στῆς Ἀγαθῆς τὸ πῆδημα», ὅπου παρουσιάζονται καὶ τὰ δύο γλωσσικὰ εἶδη δίπλα, δίπλα, ἐπειδὴ τὰ δύο διηγήματα ἔχουν διαφορετικὴ καλλιτεχνικὴ ἀξία ὡς πρὸς τὸ μῦθον, ἐνῶ τὸ ἕνα διήγημα εἶναι γραμμικὸν μετὰ τὴν ἐπιρροὴν τοῦ ἴδιου αἵσθρου.

Εἶναι ἀλήθεια πῶς ἡ δημοτικὴ παρουσιάζεται σὲ διάλογο ἐνῶ ἡ καθαρῆσθα παρουσιάζεται σὲ περιγραφή· μὰ κατὰ βάθος ὁ διάλογος «στῆς Ἀγαθῆς τὸ πῆδημα» εἶναι περιγραφικὸς

Ἄς παραβάλουμε λοιπὸν :

Τὰ παληκάρια μετὰ τὴν καθαρῆσθα περιγράφονται ὡς «τὰ ρωμαλέα σώματα, τοὺς γενναίους χαρακτήρας, τὰς γραντιώδεις ψυχὰς», ἐνῶ μετὰ τὴ δημοτικὴ τὸ παληκάρι περ γράφεται «ἕνα δεινρὸ ἐκεῖ ἀπάνω στὸν καιρὸ του, ἕνας λεβέντης ὡς ἐκεῖ, σωστὸ στηλιάρι πουρναρῆσι».

Ἐδῶ δὲ μπορεῖ ν' ἀμφιβάλοι κανεὶς πιά γλῶσσα μᾶς παρουσιάζει σωστὴν, ζωηρὴν εἰκόνα καὶ πιά δὲ μᾶς δίνει παρὰ κοινολόγια δίχως ζωὴν.

Νὰ καὶ ἄλλο παράδειγμα :

«Ὁ ὀδηγὸς μου μεσόκοπος τὴν ἡλικίαν Ἀμφισσεύς, μετὰ τὴν συνήθη κυανοῦ μαλλίου ἐνδυμασίαν τῆς πατρίδος του, τὰ τσαρούγια (ὑποθέτω) προσφέρει τσαρούγια εἰς τοὺς πόδας τὸ σελᾶχι εἰς τὴν μέσην καὶ τὸ μαῦρον ἀτλαζωτὸν σκουφάκι εἰς τὴν κεφαλὴν κτλ.»

Ὁ ἀγωγιάτης ἐδῶ μοῦ φαίνεται σὰ βγαλμένος ἀπὸ κουτὶ καὶ περισσότερο σὰ λακκὲς τοῦ παλατιοῦ παρὰ σὰν ἀγωγιάτης.

Πῶς ὁμως περιγράφεται ὁ Φλωρος; «Τὶς γιορτάδες σὰν ἄλλαξε καὶ κρέμαγε ἀπάνω του τ' ἀσῆμια τοῦ παποῦ του, δὲν τὸν ἔφτανε ἀγγελοσ γραμμῆς».

Πῶς δὲ βλέπει πῶς κάθι λέξις ἐδῶ προσθέτει κάτι χτυπητὸ στὴ ζωγραφία τοῦ λεβέντη;

Τρίτον παράδειγμα :

«Ὁ δυνατὸς θυμὸς περιγράφεται στὴ δημοτικὴ πῶς «σκάφτει μέσα τὴν ψυχὴν σου σὰν τὸ σαράκι τὰ σάπια

πατέρα», ἐνῶ ἄλλο δυνατὸ αἶσθημα ἢ ἀγάπη λέγεται : « τὸ λεπτεπίλεπτον αἶσθημα, τὸ ὠθήσαν εἰς αὐτρωσίαν τὴν Ἀγαθὴν ».

Ναμίζω πῶς αὐτοὶ οἱ λίγοὶ παραλληλισμοὶ ἀκοῦν.

Πρόθυμος

Ἀλεξάντρο Παπαμυδκού.

Λιβερπούλ

Ἀξιότιμος Κυρία

Με πολλὴν εὐχαρίστησιν θὰ σᾶς ἔγραψον τὴν ταπεινὴν μου γνώμην, ἐπὶ τῶν δύο διηγημάτων τοῦ κ. Καρακλήσιου, καίτοι ἀρχικῶς εἶμαι ὑπὲρ τῆς καθαρεύουσας. Ἐντούτοις ἀνευ οὐδεμιᾶς προκαταλήψεως θὰ ἐξέφερον γνώμην, ἐάν ὑποτιθῆ, ὅτι ἀμφότερα τὰ ἔργα ἦσαν τῆς αὐτῆς πνευματικῆς ὑψώσεως καὶ ἐννοίας. Ἄλλ' ἐπιτρέψατέ μοι, κυρία μου, νὰ σᾶς εἶπω, ὅτι τὸ μὲν πρῶτον εἶνε ἐμπνευσμένον, ἔχει τούτεστι ποιητικὴν ἑξαρσιν καὶ ἀσκετὴν φιλοσοφίαν. Ἐνῶ τὸ δεύτερον εἶνε ἀπλή, ἀπλουστάτη περιγραφή. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὅθεν οἰκιδήσεται κρίσις δὲν θὰ εἶναι δικαία, διότι τὸ μὲν πρῶτον ἔχει μὲγᾶλλον ἐννοίαν καὶ συνεπῶς διεισδύει βαθύτερον εἰς τὴν καρδίαν ἡμῶν μετ' ὅλην τὴν δημότητά του. Ἐνῶ τὸ ἄλλο μετὰ τὰς ὠραίας λέξεις του εἶναι ἔντελῶς ἀπλοῦν διὸ φρονῶ ἀδισταχῶς, ὅτι, ἐάν τὸ πρῶτον ἔργον ἐγράφετο μετὰ δυνάμεις εἰς τὴν καθαρεύουσάν θὰ ἦτο κατ' ἐμὴν γνώμην, κυρία μου, ἓν καλλιτέχνημα...

Καρδαμύλη

Θεοδωρέας

ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟ ΚΑΙ ΚΟΥΖΙΝΑ

Τὰ κρομμύδια.—Ἐνα ἀπὸ τὰ πλέον ἀδικημένα χροστρικά μας καὶ τὰ πλέον ἐν τούτοις εὐεργετικά εἶναι τὰ κρομμύδια. Ἡ μυρουδιά τοῦ ὀμοῦ κρομμυδιοῦ, ἢ αἰτία ὅλης τῆς δυσφημῆσεώς του, διαψεύδει τὴν παροιμίαν : πές μου τί μυρουδιὰν ἔχεις, γιὰ νὰ σοῦ εἰπῶ ποῖά εἶσαι ; Ἡ μυρουδιά του εἶναι δυσάρεστος καὶ τῶν μαγειριστῶν τὰ μάτια πληρόνουν μετὰ δάκρυα τὴν κακομοίαν αὐτήν, ὅμως δὲν θὰ ὑπῆρχεν ἴσως τέχνη μαγειρική καὶ φαγητὰ καὶ σάλτσες νόστιμες ἂν δὲν ὑπῆρχαν τὰ κρομμύδια. Καὶ ὅχι μόνον ἄνοστα, ἀλλὰ καὶ βλαβερὰ καὶ δύσπεπτα θὰ ἦσαν τὰ περισσώτερα φαγητὰ, ἂν τὰ κρομμύδια δὲν προεῖχον τοὺς χυμευτικούς χυμοὺς καὶ τὰς μαλακτικὰς ιδιότητάς των εἰς τὰ στομάχια. Ὁ Ἡρόδοτος μᾶς λέγει εἰς τὴν ἱστορίαν του, ὅτι ἡ κυριώτερη τροφή τῶν σκλάβων ποῦ μετέφεραν τοὺς κολοσσίους ὀγκολίθους τῶν Πυραμίδων καὶ ἵδρυσαν τὰ τεράστια αὐτὰ μνημεῖα, ἐτρέφοντο μετὰ ψωμί, κρομμύδια καὶ κουμάδες. Καὶ οἱ μὲγᾶλλον ἀντοχῆς στρατιῶται τῶν Περσῶν ἐτρέφοντο μετὰ ἄρτον καὶ κρόμμυον, ὡς λέγει ὁ Ξενοφῶν. Καὶ σήμερον δὲ οἱ περισσότεροὶ ἐργάται περνοῦν ὅλην τὴν ἡμέραν των μετὰ ψωμί καὶ κρομμύδι. Ἡ λαϊκὴ αὐτὴ προτίμησις εἰς τὸ κρομμύδι πρέπει νὰ ἀποδοθῆ εἰς τὴν συνείδησιν, ποῦ ἔχει ὁ λαὸς διὰ τὰς τονωτικὰς, ὑγιεινὰς καὶ θρεπτικὰς ιδιότητάς τοῦ κρομμυδιοῦ.

Ἀλλὰ καὶ αἱ χημικαὶ ἀναλύσεις μᾶς παρουσιάζουν τὰ κρομμύδια θρεπτικὰ, ὀρεκτικὰ, μαλακτικὰ καὶ διουρητικὰ. Ὅλα τὰ γιγχνιστὰ φαγητὰ, ὅλα τὰ παραγεμιστὰ, οἱ κημάδες, ἡ σαλάτα, ἢ ψαρόσουπες, τὰ σαρκωστειανὰ ἐν γενεῖ πιάτα εἰς τὸ κρομμύδι ὀφείλουσιν τὴν νοστιμότητα καὶ τὴν γλυκύτητά των. Τὸ ὠραῖον χροῶμα, τὸ χρυσι-

ζον τοῦ κοσμοῦ ὀφείλεται εἰς τὸ ροδιωμένο κρομμύδι, ὡς καὶ ἡ νοστιμώτατος γαρνιτούρας τῆς γλώσσας, τῶν κειπῶν καὶ χηρῶν, τῶν λαγῶν, κουβελῶν, καὶ τῶν ἄλλων φαγητῶν. Φρέσκα τὰ κρομμύδια καὶ κύνουν ὠραῖες ὀμελέτες καὶ πηγαίνουσι μετὰ τῆς σαρκωστειανῆς ἀγγινάρες καὶ κάθε εἶδους σαλάτων.

Κρομμύδια σαρκωστειανὰ. Πιρνετε ὀλόκληρα κρομμύδια, τὰ καθαρίζετε τὰ τρυπᾶτε ἀπὸ τὸ ἐπάνω μέρος—ὅχι ἀπὸ ἐκεῖ ποῦ ἔχει τῆς ρίζης—καὶ βγάζετε μετὰ προσοχὴν μετὰ ἓνα μυτερὸ μαχαίρι τὸ ἀπὸ μέσα τοῦ κρομμυδιοῦ. Ἐίχετε ἰδικιτέρως κοκκινίσει μετὰ λάδι ψιλοκομμένα κρόστα, μαϊντανὸ καὶ ἀνιθὸ, τὰ σβύνετε μετὰ λίγο ἄσπρο κρασί, προσθέτετε καὶ ὀλίγη ντομάτα. Ἄμα πιρνετε δύο βράστες προσθέτετε κόρα ψωμί τριμμένο, ὀλίγο ρυζί, ὀλίγο πορτοκαλόφλοδο καὶ ὀλίγο ξυθὸ λεμονιοῦ, καὶ ὀλίγη ζάχαρι ἢ μαύρη σταφίδα. Τοποθετεῖτε εἰς κηραθῆσαν τὰ κρομμύδια ὀρθά, τὸ ἓνα κολλητὰ μετὰ τὸ ἄλλο ἀρετὰ σφικτὰ, μετὰ τὸ ἀνοιγμένο μέρος ἐπάνω καὶ μετὰ ἓνα κουτάλι τὰ γεμίζετε μετὰ τὴν γέμισή σας. Βάζετε εἰς τὴν κηραθῆσαν ὀλίγο λάδι, 1)2 ποτηράκι ἄσπρο κρασί καὶ ὀλίγη ντομάτα. Καὶ τὰ στέλλετε εἰς τὸν φούρνον. Ἄν ἔχετε μῆλια, προσθέτετε εἰς τὴν σάλτσαν σας μερικά καὶ φροντίζετε ὥστε εἰς κάθε κρομμύδι νὰ πᾶ ἓνα μῆλι.

Σούπα κρομμύδια.—Εἶναι ἡγαπημένη σούπα τῶν Γάλλων, καὶ θεωρεῖται ἡ πλέον ὑγιεινὴ ἀπὸ ὅλης. Ἄν ἔχετε κακοστομαχίσει λέγει ὁ Δουμάς πατήρ, ὁ ὅποιος ἦτο καὶ cordou bleu πρώτης τάξεως, διορθοῦντε τὰ στομάχια σας μετὰ μία κρομμύδουσα. Μεταχειρίζεσθε 1 ὄκ. νερὸ φίλτραρισμένο, 2 μεγάλα κρομμύδια καὶ 30 ὄκ. φρέσκο βούτυρο. Καθαρίζετε τὰ κρομμύδια καὶ τὰ ψιλοκόπτετε, ὅπως κίμετε γιὰ τὰ γιγχνιστὰ φαγητὰ. Βάζετε τὸ βούτυρο εἰς τὴν κατσαρόλα καὶ τὰ κρομμύδια, καὶ τὰ κοκκινίζετε ὀλίγον. Ἐνῶ κοκκινίζουν ραντίζετε μετὰ σταγόνες νερὸ γιὰ νὰ φύγη ἡ μυρουδιά. Ἐπειτα ρίπτετε ὅλο τὸ νερὸ καὶ 1 κρόστο, μὴ καρδιά σέλινο, ὀλίγο μαϊντανὸ, καὶ μὴ καρδιά μαρουλιοῦ. Ὅταν βράσουν ὅλα αὐτὰ τὰ σερβίρετε εἰς τῆσουπιέρα σας ὅπου ἔχετε φέτες ψωμί φοιγανισμένο, ἀπὸ τὴν κόψετε μετὰ αὐτολεμονο. Ἐάν νηστεύετε ἀντὶ βούτυρο βάζετε καλὸ ἀγουρόλαδο καὶ ὀλίγες ἐλῆες πλημμυμένες μέσα. Καὶ εἰς τὸ τέλος λεμόνι. Τὰ χροστρικά ποῦ ἔχετε μέσα ἡμπορεῖτε καὶ νὰ μὴν τὰ σερβίρετε. Ἄν ὅμως τὰ βάλλετε τότε τὰ ψιλοκόπτετε.

Ἀγριόπαπα μετὰ γαρνιτούρα κρομμύδια.

Ἡ ἀγριόπαπες μυρίζουν συνήθως ψάρι, ἐπειδὴ τρέφονται μετὰ ψάρι. Λοιπὸν ἀπὸ τὰς καθαρίσεις καλὰ ἀπὸ ὅλων των τὰ ἐντόσθια καὶ σβύνετε μέσα των ἓνα ἀνεμμένο κάρβουνο, πιστρούετε ἓνα πορτοκάλι, τὸ κόπτετε εἰς δύο καὶ μετὰ τὸ κάθε μισὸ τρίβετε καλὰ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς πάπας σας. Ἐπειτα τῆς βάζετε μέσα δύο τρεῖς φέτες λαρδί, τῆς ἀφήνετε καὶ τρεῖς τέσσαρες σκελίδες πορτοκάλι, ἀπὸ τὸ ὅποιον βγάζετε τὰ πιταξί, τῆς κοκκινίζετε μετὰ βούτυρο καὶ ἔπειτα τῆς δίνετε ἀπ' ἐξῶ μετὰ φέτες λαρδί καὶ τῆς ἀφήνετε νὰ σιγοψηθῶν μετὰ ἓνα ποτηράκι ἄσπρο κρασί.

ἰδικιτέρως ἔχετε μικρὰ πολλὰ κρομμύδια εἰς ἓνα τηγάνι, ὀλίγο βούτυρο καὶ τὰ κοκκινίζετε μετὰ δυνατὴ φωτιά ὡς ποῦ νὰ ροδίουν καλὰ. Τότε σκεπάζετε τὴν φωτιά, βάζετε δύο μεγάλα κομμάτια ζάχαρι καὶ τὰ κρομμύδια σας καὶ τὰ ἀφήνετε νὰ σιγοψηθῶν ὡς δύο ὠρες, προσθέτουσα ἀπὸ κηροῦ εἰς κηρὸν ὀλίγη σάλτσα ἀπὸ τὴν πάπια. Μετὰ τὸν ἴδιον τρόπον γίνονται καὶ ἡ ἡμέρες πάπιας καὶ χηρῆς. Φυσικὰ σερβίρετε, ἄμα βγάζετε τὰ λαρδιά, ἀπαιρέσετε τὸ πάχος τῆς σάλτσας καὶ γαρνίρετε εἰς στεφάνι μετὰ τὰ ροδιωμένα σας κρομμύδια.